КПСС-эй ЦК-гэй мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

КУКУРУЗА, СВЁКЛО ТАРИЛГЫЕ НЭГЭШЬЕ ҮДЭРӨӨР ОРОЙТУУЛЖА БОЛОХОГҮЙ

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-... гарана

БУРЯТ ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Советэй орган

№ 127 (9881) | 1962 оной майн 31, четверг | Сэн 2 мүнгэн

...ДАМАРААР ХҮТЭЛБЭРИЛХЫН ТУЛА ...КОНОМИКО ШУДАЛХА ХЭРЭГТЭЙ

...тиин Центральна Коми... Советскэ правительст... ...аг үргэлжын анхарал ...мго гаргажа, туйлай ...һаламжа үзүүлжэ бай... ...ашаар манай областной ...йна организаци совет... ...артийна, ажахын олон ...хүтэлбэрилэгшэдые һур... ...хүмүүжүүлһэн байна. ...ажал хэрэг дээрэ ха... ...хүмүүжэһэн эдэнэр ...харaa шугамые һай... ...лгожо, тэрэнние бодо... ...бэелүүлхын түлөө тэмсэ... ...лэн байһанаа харуул... ...имэ хатуужалтай хүтэл... ...хүнүүдгүйгөөр рес... ...амнай оршон мандажа ...жэлнүүдтээ, ажахы бо... ...соёл культурадаа имнэ ...та туйлажа шадахагүй ...бшуу.

...СС-эй XXII съездын ха... ...тодорхойлһон коммуу... ...байгуулалтын асари ехэ ...түсэбые бодотоор бэе... ...байһан үе сагта ма... ...хүтэлбэрилхы кадрнууд... ...ехэ эрилтэ табигда... ...лонхой. Коммунизмын ...ально-техническэ үндэ... ...һури байгуулха, завод, ...ын, колхоз, совхозой, ...ын ажал-ябуулгые зү... ...ударидан хүтэлбэрил... ...тулада экономикын ...лнуудые гүн гүнзэгы... ...тодорхойгоор мэдэ... ...ономикын тоо бүридхэ... ...йса мэдэхэ, эрдэм тех... ...түрүү дүй дүршэлэй ...тануудые мэдэхэ шуха...

...мүнөөнэй эрхэ байдалда ...йна пропагандын бэе... ...зорилгонууд тухай» ...оной январиин 9-дэ аба... ...тогтоол соогоо партиин ...альна Комитет иигэжэ ...тэмдэглээ һэн: «Мү... ...эрхэ байдалда эконо... ...эрдэм дээшэлүүлхэ, ...ис үйлэдбэриин хүгжэ... ...ёһонуудые, илангаяа ...измын материально... ...скэ үндэһэ һуури бай... ...хото, хүдөөдэхи үй... ...риин харилсаануудые ...ань нарижуулха хуули... ...ые гүнзэгыгөөр шу... ...хэрэгтэ партийна, со... ...болон ажахын хүдэл... ...гшэдэй анхарал хан... ...аха ёһотой».

...йна, советскэ болон ...хүдэлмэрилэгшэдэй ...кын эрдэм мэргэжэл ...хэрэгтэ КПСС-эй ...энэ тогтоол ехэ түлхи... ...энээнһээ хойшонхи ...экономикын эрдэм ...хэрэг урагшатай ...гэжэ сэхэ тэмдэглэхэ ...Үнгэрэгшэ жэлдэ 60 ...шахуу хүн экономиче... ...ри болон үйлэдбэриин ...ико шудалжа гараа. ...гэдын ашаар пред... ...нууд болон барилга... ...ажал эмхидхэхэ, түрүү ...ги нэбтэрүүлхэ хэрэг ...аа. Колхозууд, совхо... ...томодхогдоһон, ажа... ...соондо ороһон бригa... ...е байгуулха хүдэлмэ... ...өөр ябуулагдаа. Эдэ... ...аа тусхай шэглэлтэй, ...гдоһон, абаһан про... ...гаа зэргээр түлөөһэ ...бригаданууд юм. Энэ

хэрэгтэ хайхарамжатайгаар хандаһан газарта хүдэлмэриинь үрэ дүн һайн байна.

Гэтэр эхилһэн энэ хэрэгээ олон ажахынууд тухандань хүргэжэ шаданагүй. Республикын олон колхоз болон совхозууд ажахыгаа үшөө муугаар эрхилһэн зандаа, ороохо тарија, мяха, һү, ноохо багаар абана. Эдеэ хоолой зүйлнүүдэй өөрынь үнэ сэн хэмгүй ехэ байһан зандаа. Жэшээнь, Исингын совхоз (Яруна) үнгэрэгшэ жэлдэ центнер гахайн мяха абахын тулада 435 түхэриг 80 мүнгэ гаргашалаа. Мүн Сэлэнгын совхоз 1 центнер һү абахын тулада Саяанай совхозһоо хоёр дахин ехэ мүнгэ зөөри гаргашалһан байна. Энээнэй гэмээр тус совхоз 105.784 түхэригэй гарзада ороо юм. Мүн промышленностиишье ажал хэрэгтэ ехэ дутагдалнууд бии байһаар. Олон предприятинууд мүнгэ зөөри, материалнуудые алмахын, һайн шанартай продукци гаргахын, тэрэнэй өөрынь үнэ сэн химдаруулхын түлөө һулаар тэмсэнэ.

Эдэ бүхы дутагдалнуудые юугээр тайлбарилалтай гээшэб? Энээнэй нэгэ шалтагаан хадаа, манай зарим хүтэлбэрилэгшэд үйлэдбэреэ мууса мэдэдэг мүртөө, тэрэнээ шудалха гэжэ оролдоногүй. Эдэнэр Салтыков-Щедринэй бэшэһэн хүйхэр «геройнуудтал» тон адлихан болоно бшуу: «тэрэ хүн технологшье бэшэ, инженершье бэшэ һэн... Гол горхоной бии болодог тухайшье, тэдэнэй уһанай өөдөө бэшэ, уруугаа урдадаг хуули ёһон тухайшье тэрэ хүн юушье мэдэдэггүй, харин иигэжэ заабари үгэхэдэ бүхы юумэн дүүрэхэ гээд найдадаг һэн ха: эндэһээ тээ тэндэ хүрэтэр— хэмжэгдэһэн газарта газар дайда бии болохо ха даа, тэрэнэй һүүлээр мүнөөхил шэгээрээ баруун, зүүн тээшээ гол горхонууд урдажал байха юм».

Ажал хэрэгээ гүн гүнзэгыгөөр мэдэжэ ударидаха гээшэ большевик ёһоной хүтэлбэриин онсо шэнжэ мүн болоно. Энэ хүтэлбэри хадаа хэмгүй ехэ саарһа бэшэхэ, хэрэгтээ оһол нозогойгоор, юумэндээ хайхарамжагүйгөөр хандаха ябадалтай эбсэдэггүй юм. Аймаг бүхэн, аймаг соохи предприяти, колхоз, совхоз бүхэн бусад аймагууд, предприятинууд болон ажахынуудһаа тусгаар, онсо илгаатай байдаг ха юм. Зүбөөр хүтэлбэрилхын тулада эдэ онсо илгаануудые мэдэхэ, хараадаа абаха хэрэгтэй.

Мүнөөнэй эрхэ байдалда техникын туйлалтануудые түргэнөөр нэбтэрүүлхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ гээшэ тусгаар удха шанартай байна. Техникын дэбжэлтэгүйгөөр, үйлэдбэреэ һайнаар эмхидхэнгүй, промышленностиие саашадань дэбжээхын аргагүй. Эгээл иимэһээ түрүү технологи шудалха, тэрэниие нарижуулха, үйлэдбэриин экономико гүнзэгыгөөр шудалха гээшэ предприятинууд болон барилгын хүтэлбэрилэгшэдэй нангин уялга мүн.

Коммунис байгуулалтын хэрэг хадаа хүдөө ажахые улам хурданаар хүгжөөхэ, эдеэ хоолой зүйл элбэг дэлбэг болгохо эрилтэ табина. Энээниие туйлахын тулада байгаалиие хубилгаха тухай эрдэм шудалха, пропашной ургамалнуудые тарижа һураха, ургаса ехэтэй ороохото болон тэжээлэй ургамалнуудые ургуулжа һураха, үүлтэртэ малнуудые олоор үсхэбэрилхэ зорилго хүдөөгэй ажалшадай үмэнэ табигдана. Өөһэдынгөө нютаг ороной түрүүшүүл—замай залууршадта ошожо, ажалтайнь танилсаха, тэдэнэй дүй дүршэлдэ һураха, тэрээндэ бусадые һургаха шухала.

Ажахые юрэнхыгөөр хүтэлбэрилхэ бэшэ, харин тодорхойгоор, һайнаар хүтэлбэрилхэ, юрэнхы уряа лозунгнуудые хэлээд ябахагүй, харин техникэ шудалха, экономико мэдэхэ хэрэгтэй гэжэ парти ба арад зомнай бүхы хүтэлбэрилэгшэдһөө эрилтэ хэдэг гээшэ. Энээнгүйгөөр агууехэ хэрэг өөрөө хүгжэн бададардаггүй ха юм.

Экономикынгоо эрдэм мэдэрэлые саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ, эрдэм техникын, түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые шудалха гээшэ манай хүтэлбэрилхы кадрнуудай нангин уялга мүн. Энэмнай коммунис байгуулалтада шэнэ амжалта туйлахын түлөө тэмсэлэй шухала нүхэсэл мүн болоно.

Ороохо тарянай баян ургаса абадагаараа «Коммунизм» колхозой механизаторнууд Мухаршэбэрэй аймаг дотор суурхадаг. Колхозой механизаторнууд энэ жэлдэшье эршэмтэй һайнаар ажаллажа, эртынгээ тарилгые эрхим болзорто дүүргээд, орой таригдадаг ургамалнуудаа хаяжа захадань гараба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозой эрхим сеялкэшэн С. Л. Оленников тарилгаяа түгэсхэжэ, һүүлшын мүр дарахаяа байна.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

Тэжээл ехээр абахын түлөө тэмсэнэ

Гараар ажал хэнгүй, бүхыдэнь машинын хүсэ хэрэглэжэ, тарялангай гектар бүриһөө ехэ тэжээл абаха үүсхэл гаргаһан Москвагай областиин Серпуховско районой «Заокский» совхозой механизаторнуудай үүсхэлые манай аймагай кукурузашад халуунаар дэмжэжэ байнхай.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой эрхим кукурузашан Андрей Афанасьевич Пашинский энэ жэлдэ томодхогдоһон звено эмхидхэн, 300 үнеэтэй Булагай гүүртэтэй хамтаржа, ажахын тоосоондо ороһон бригада болобо. Бригададань 6 хүн ажалладаг.

Байгша ондо энэ звено 400 гектарта кукуруза тариһан, гектар бүриһөө 350 центнер ногоон тэжээл абаха гэхэ гү, али бүхыдөө 24 мянган центнер тэжээлэй единицэ хуряаха болоно. Мүн 5 гектарта таригдаһан горохын ургасаһаа 90 центнер, 48 гектар тэжээлэй бобыһаа 1150 центнер, 44 га сахарай свёклоһоо 1716 центнер, 6 гектар турнепсһээ 180 центнер тэжээлэй единицэ хуряажа абаха гэжэ шиидэһэн байна. Энэнь бүхыдөө 27140 центнер тэжээлэй единицэ болохо гэхэ гү, али гектар бүриһөө 5 мянган тэжээлэй единицэ суглуулха ушартай. Тиигэжэ бригадынгаа 300 үнеэе шэмэтэ тэжээлээр хүсэд хангаха юм.

Нүхэр Пашинскиин звеногой механизаторнууд бүхы хүдэлмэреэ трактор, машинын хүсөөр хэхэ, шэнэ түрүү арга хэрэглэжэ, баян ургаса туйлаха зорилготой. Мүнөө эдэнэр аймаг соогоо эгээн түрүүлэн тарилгаһаа гаража, ургасын хойноһоо харууһалжа эхилбэ.

Мүн энэ мүрысөөндэ «Октябрьский» совхозой кукурузашан Энгельс Галиуддинович Богатов оролсобо. Тус звенодо хамта 11 хүн хүдэлдэг. Тэдэнэр 700 гектарта кукуруза, 20 гектарта сахарай свёкло, 15 гектарта тэжээлэй бобы ургуулха даабаритай юм. Тарилгаяа хаһа сагтань үнгэргэжэ, ургасын хойноһоо оролдосотойгоор харууһалжа, гектар бүриһөө 5850 тэжээлэй единицэ хуряаха гэхэ гү, али бүхыдөө 43050 центнер тэжээлэй единицэ ургуулжа абаха зорилготой.

Тэрэшэлэн «Октябрьский» совхозой кукурузашан Кузьма Афанасьевич Леонтьевэй звено гектар бүхэнһөө 5885 тэжээлэй единицэ суглуулха уялга абаба.

Эдэ түрүү кукурузашадай социалис уялганууд КПСС-эй райкомой бюро дээрэ хараагдажа, халуунаар һайшаагдаба. Тиигээд аша үрэ ехэтэй тэжээлэй ургамалнуудые һайнаар харууһалжа, баян ургаса абахын түлөө тэмсэхыень КПСС-эй райком аймагай бүхы кукурузашадые уряалһан байна.

«Мир» колхозой суута кукурузашан нүхэр Банзаракцаевай, «Дружба» колхозой—нүхэр Коротаевай звеногойхид мүн лэ дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаад, кукурузашадай социалис мүрысөөндэ оролсоно.

Ц. Раднаев,
КПСС-эй Зэдын райкомой секретарь.

Хориин үйлэдбэриин управлениһээ мэдээсэл

„ХАТАНАЙ ХУРИМ“ ЭХИЛЭЭ

Хабарай хагсуу үнгэржэ, «хатан дангиные» тариха саг тулажа ерээд, Хориин аймагай кукурузашад тарилгадаа жэгдэрэн оробо.

Хэжэнгэ голые зубшаһан хабтагай уужам талада эндэхи совхозой 4-дэхи отделениин кукурузашад Владимир Данилов, Денис Шитин гэгшэд кукуруза тарижа эхилэнхэй. Түрүүшын үдэрһөө хойшо, һаадгүй эмхитэйгээр ажаллаһанай ашаар эдэнэр гурбан үдэр соо 45 га газарта таряа.

Чесанын совхозой 1-дэхи отделениин кукурузашад Георгий Михайлов, Сергей Рекунов гэгшэд совхоз соогоо түрүүлэн Хүнды гэжэ газарта гурбадахи үдэрөө тарижа байна. Мүнөө 41 га дээрэнь квадрадууд яһала зүбөөр гаргагдаа. Тус совхозой 4-дэхи отделениин түрүү кукурузашан Дмитрий Иванович Грешилов майн 26-да тарилгадаа ороод, бэлэдхэлтэй байһанаа харуулжа, түрүүшын үдэрһөө ажалынь бүтээсэтэй, урагшатай ябана. Жаргаланта гэжэ газарта хоёр үдэр соо 14 га кукуруза таряад, ажалаа үргэлжэлүүлһээр. Квадрадуудшье тон зүб тэгшээр гараа, тарилгын шанаршье һайн.

Үдын совхоз сооһоо түрүүлэн 1-дэхи отделениин кукурузашан нүхэр Бухольцев тарилгада орожо, түрүүшын үдэр 8 га дээрэ тариба.

Хори, Хэжэнгэ, Чесанын хотогор уужам талада халуун хаһа ерээд, үдэр үнгэрхэ бүри кукуруза тарижа эхилһэн агрегадуудай тоо улам олошорно.

Н. Галданов.

АГЛАГ ТАЛЫН АЯЛГА

ЗУРАГЛАЛ

Бусалма ажалай һүртэ хүсэ бэедээ түхөөһэн булад «хүлэгүүдэй» таһалгарягүй таршаганаан, хони хурьгадай дабхар дарьяа маараан, жэргэмэлнүүдэй жэргээн — нэгэ бүхэли ... болон эртэ үглөө тала... ...дэлнэ.

Энэ үе... арюухан хабарай аглаг үг... талада угтахаһаа һайхан юумэн үгыл.

Иимэ нэгэ үглөө совхозой 1-дэхи отделениин кукурузашад Василий Кузьмин, Георгий Болонев гэгшэдэй тарилгын талмайда үглөөнэй наранаар хүрэжэ ерэгдэбэ.

Арбан хоног урид таригдаһан Хуһатын-Шэлын шэниисэ ногооорон, полиёо үни хушанхай. Үнгэрэгшэ жэлдэ үтэг шэбхэ бардамаар гаргагдаһан кукурузын талмай дээрэ тооһо шорой хоёрһоо елын харлашаһан гадар хубсаһатай хоёр хүн «Беларусь» тракторта тодхогдоһон навесной сеялкээ хушан шара үрэһөөр дүүргэжэ байбад.

— Мэргэжэлни тракторист, Урдань совхоздоо ургаһан кукуруза хуряахаһаа бэшэ, тариха, харууһалха тухай ёһоор мэдэдэггүй байһан хүм,—гэжэ Кузьмин хөөрэнэ.

Тиибэшье үнэтэй, хүндэгэй полиин «хатантай» ханилха хүсэл сэдьхэлдэмни ходол ябадаг юм һэн. Одоол «нюусамни» нээгдэжэ, кукурузашан болобоб.

Полимнайшье муура орохогүй, эгээл таарамжатай талмай шэлэн абанхайбди. Нёдондо шадахысаал шэбхэ аргал гаргагдаа. Тарихаһаа урид шииг нойто элбэгтэй газараа катогуудаар тэгшэлжэ, таатай сагай ерэхэлээр тарилгаяа эхилһээр таба хонобди. Тоо, баримтануудна таанадые баһал һонирхуулха байха. Минии звенодо хамта 250 гектар даалгагдаһан. 10 гектар тариха үдэрэйнгөө даабари юрэдөөл алдадаггүйбди. Мүнөө үдэр халуун хүлһэнэйнгөө гаратар Аникынгаа Степантай ажаллабал, хамта 100 гектарнай таригдаха.

Нүхэрэйнгөө шогтойхоноор хөөрэжэ байха үедэ үндэр бэетэй, түбшэн даруу зантай Георгий Болонев гартаа ороһон юушьеб шэмхэлэн, юрэл миһэржэ һууба. Василий хөөрөөгөө эгсээр таһалжа:

— Зай, Георгий, шимни баһал бэеэ дааһан 2 хурдан тракторта, 1 культиватор, нэгэ сеялкэтэй байнаш. Үшөө мантай мүрысөөндэ оролсоһон, 350 центнер ногоон набша гектарһаа хуряаха уялгатайш. Шинии үгэ эндэ үнэтэй гэжэ бү марта. Хөөрыш, ажал хүдэлмэри, гомдол баяраа хубаалдыш,—гээдхинэ.

—Гомдохо гомдолшье үгы. Бага эртэ гэжэ һананаб. «Саг эртэ, сахилза ногоон», ши бидэ хоёр 1-дэхи отделениингээ 500 гектар кукурузаяа бэе дээрээ хубаажа абаа гээшэбди. Отделениимнай олон мянган хони хурьгад, үхэр мал хүсэд хүрэхэ шэмэтэ кукурузын силос манһаа хүлеэнэ.—Зон нүхэдэйнгөө этигэл найдабариие харюулхаяа мартажа болохогүйл. Тиимэһээ кукурузаяа тарижа ябахадаа тэрээниие бү мартая,—гэжэ тугаар юушьеб бодожо һууһан Болонев харюусана.

— Тэрээн тухай. һанажа ябаагүйемни яагаад мэдээбши. Бишини энэ тухайдаа досоогоо «тээрмэдээл» хадаа, тээсгэн совхозой бүхы кукурузашадай урда гаража, үндэр трибунаһаа һанаһан һаналаа, бодоһон бодолоо хэлээ һэмнайб.

Хоёр кукурузашадай иигэжэ хоро мөөгүй үгэнүүдээ андалдажа байтар, харгын тооһо һэргээн, отделениие эрхилэгшэ Шагдаржап Улзытуев, агроном Прасковья Кобылкина гэгшэд хажуудамнай мотоциклаар буушаба.

Хөөрэлдөөн, зүбшэлсөөн улам эршэдэжэ, урдаа байһан бага ехэ дабаануудаа яажа гаталхые хэлсэнэд. Шагнан шэхээ табихада, үнөөхил «полиимнай хатан» шарайгаа харуулха, зуруу хоорондын элдүүрилгэ, нэмэлтэ тэжээл оруулха, буртаг үбһэнэй бултайбал, борнойн шүдэ гамнахагүй гэхэ мэтээр эдэнэр хөөрэлдэнэ,.

Яахаб теэд, ажалай охёор анхилһан энэ «хатантай» ханилхаяа үсэдөөр зориһон Василий Кузьмин Георгий Болонев хоёрто ажалайнгаа арюун хүсэлэй амтыень үзэхыень найдаял!

Ц-Д. Шагжиев.
Бичурын совхоз.

БҮГЭДӨӨРӨӨ ҺУУ ЗЭБСЭГ ХУРЯАХЫН, ЭБ НАЙРАМДАЛ ТОГТООХЫН ТҮЛӨӨ!

Совет олониитын түлөөлэгшэдэй конференци

МОСКВА, майн 29. (ТАСС). Бүгэдөөрөө буу зэбсэг хуряахын, эб найрамдал тогтоохо зорилготой бүхэдэлхэйн конгрессые Москвада зарлаха тухай Эб найрамдалай бүхэдэлхэйн Советэй шиидхэбэриие совет хүнүүд ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаба. Совет орон дотор хаа хаанагүй эдэ үдэрнүүдтэ олон хүнэй хабаадалгатай суглаанууд, митингнүүд үнгэргэгдэнэ. Манай Эхэ ороной ниислэлдэ эб найрамдалые хамгаалагшадай бүхэдэлхэйн конгрессэй зарлагдаха болоһониие ажалшад халуунаар һайшаан амаршална.

Совет олониитын түлөөлэгшэдэй конференци Союзуудай байшангай колонно зал соо мүнөөдэр нээгдэбэ. Бүхы аха дүү союзна республиканuудай эльгээһэн хүнүүд, профсоюзна, научна зохёон байгуулхы ажалтай, эхэнэрнүүдэй, залуушуулай, Советскэ Союзай ниитын бусад организацинуудай түлөөлэгшэд, мүн олон айлшад, хамта 700 гаран делегадууд тэндэ хабаадана.

Эб найрамдал хамгаалха советскэ комитедэй даабаряар комитедэй түрүүлэгшэ уран зохёолшо Н. С. Тихонов конференциие нээбэ.

—Дайн байлдаан, эб найрамдал тухай асуудал хадаа бүхы хүн түрэлтэнэй һанаае зобоожо байһан эгээ шухала асуудал болоно гээд, совет хүнүүд һайса ойлгоно. Эб найрамдалай түлөө зэсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэгшэ. Н. С. Хрущев толгойлогшотой Советскэ правительство амгалан ёһоной ленинскэ политика сэхэ шууд ябуулна, —гээд нүхэр Тихонов мэдүүлбэ.

Бүгэдөөрөө буу зэбсэг хуряахын, эб найрамдал тогтоохын түлөө зарлагдаха бүхэдэлхэйн конгрессто бүмбэрсэг дэлхэйн хүн зон мүнөө бэлдэжэ байна. Дэлхэйн бүхы оронуудһаа ерэһэн эб найрамдалай түлөө тэмсэдэг хүнүүд Москвада уулзахань. Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй агууехэ суглаанһаа, Москваһаа бүхы дэлхэйн арадуудай түлөөлэгшэдэй үгэ хэлэхэнь дуулдаха. Иимэ ехэ суглаанай болохоёо байһанда бидэнэр омогорхонобди! Олон миллион хүнүүдэй эб нэгэдэлдэ түшэглэн, дайн байлдаагүйгөөр, айжа һүрдэжэ байнгүйгөөр хүн түрэлтэнэй ажаһууха эрхые, ерээдүйн залуу үетэнэй жаргалтай, амгалан һайнаар ажаһууха эрхые хамгаалан абахабди гээд бидэнэр этигэнэбди гэжэ Н. С. Тихонов үргэлжэлүүлбэ.

Нүхэр Н. С. Хрущев толгойлогшотой Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Президиумые конференцидэ хабаадагшад хүндэлэлэй Президиумдэ ехэ дэбжэлтэтэйгээр һунгаба.

Иимэ зүбшэхэ зүйлнүүд нэгэн дуугаар баталагдаба:

1. «Бүгэдөөрөө буу зэбсэг хуряахын, эб найрамдал тогтоохын түлөө совет арадай хэдэг тэмсэл» гэһэн элидхэл;

2. Бүгэдөөрөө буу зэбсэг хуряаха, эб найрамдал тогтоохо зорилготой бүхэдэлхэйн конгрессто советскэ делегадуудые һунгалга;

3. Конгрессто хабаадаха делегадуудта үгтэхэ захяа баталан абаба;

4. Эб найрамдал хамгаалха Советскэ комитедые һунгалга.

Зүбшэхэ зүйлнүүдэй түрүүшын асуудалые конференци хэлсэжэ эхилбэ. Эб найрамдалай бүхэдэлхэйн Советэй президиумэй гэшүүн, бүгэдөөрөө буу зэбсэг хуряахын, эб найрамдал тогтоохын түлөө зарлагдаха бүхэдэлхэйн конгрессые үнгэргэхэдэ туһаламжа хүргэхэ үүргэтэй Советскэ комитедэй түрүүлэгшэ уран зохёолшо А. Е. Корнейчук, «Бүгэдөөрөө буу зэбсэг хуряахын, эб найрамдал тогтоохын түлөө совет арадай хэдэг тэмсэл» гэһэн элидхэл хэбэ.

...ССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

Бурядай АССР-эй Кабанскын, Байкало-Кударын районуудые нэгэдүүлхэ тухай

...АССР-эй Верховно Со... Президиумэй тоттоолоор ...тосхон центртэй Кабанскын нэгэ район болгожо, Кабанскын, Байкало-Кударын районуудай нэгэдүүлэгдэһые баталха.

РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ОРГАНОВ.

Секретариин түлөө РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй гэшүүн И. АРТОБОЛЕВСКИЙ.

...1962 оной майн 28.

НЯЛХА ЭШЭНҮҮД БУЛТАЙБА

Иволгинск тосхонһоо баруун тээшээ гарахалаар лэ үргэн таряалан нэмжыдэг. Тэндэ республикын туршалгын станциин нүхэр Пепеляевай хүтэлбэрилдэг бригада ажалладаг.

Байгша ондо энэ бригада 63 гектарта горох, 45 га тэжээлэй бобы, 25 га сахарай свёкло таряад байна. Горохын, тэжээлэй бобын нялха эшэнүүд бултайжа гаранхай. Мүн эдэнэр 230 гектарта кукуруза тариха түсэбтэй. Мүнөө тэрэнэйнгээ 150 гектарыень таринхай. Бэшыень эдэ үдэрнүүдтэ дүүргэхээр байна. Эртэ парафинаар хушаһан үрэһөөр тариһан газартань кукурузын хэлхэй бултайба.

Суута кукурузашанай бригада энэ жэлдэ тэжээлэй ургамалнуудай баян ургаса абахын тула агротехническэ бүхы хэмжээ-ябуулганuудые наринаар бэелүүлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Г. Пепеляев (баруун гарһаа) кукурузын үрэһэ хаража байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

МОСКВА. Москва-Сортировочная гэдэг коммунис ажалай депогой коллектив үдэр бүхэндэ үндэр бүтээсэ туйлаха тэмсэл ябуулая гэжэ уряа гаргаhан юм. Эндэхи коллективэй үүсэлые гүмэр замай транспортын хүдэлмэришэдэй профсоюзай ЦК-гэй Президиум hайшааба. **ЗУРАГ ДЭЭРЭ: үүсхэлшэдэй нэгэн тепловозой машинист А. Р. Лакатош.**

ТАСС-эй фотохроника.

ХАМТЫН БАЯЛИГ ҮРИГШЭДТЭЙ ХАТУУ ШАНГААР ТЭМСЭЕ

Манай парти, бүхы совет арадай коммунизмын материально-техническэ үндэһэ hуури ажалта түгэсөөр байгуулжа ороhон үедэ ойроо хүртэшэгүй олоной зөөри ниитэдэй сэсэгы мэтэ наряар сахиж хамгаалха хэрэг туйлай ехэ удха шанартай. Эгээл тиимэһээ ниитын хамаг баялигые имагтал бодомжогойгоор, уридшалан хараалагдаhан түсэбэй ёhоор хубаарилан гаргашалха эрилтэ табигдана бшуу. Шууд сахигдаха ёhотой социалис ёhо журам хэн бүдүүлигөөр хазагайрууланаб, тэрэл гүрэндэ, обществодо ехэ хоро хүргэнэ.

Иимэ этэгээдэн ар улам үсөөржэ байhан хүдэлмэрь, манай орондо ... этэ ябадал гаргаха ... эсэлэн усадхагдаадүй байнаар. КПСС-эй XXII съездын шиидхэбэринүүд доторшье энээн тушаа шухашалан заагданхай.

Манай республика догор гүрэнэй, ниитын зөөридэ гамтайгаар хандаха, тэрэнниие саашадань улам арьбадхаха, хүзэз хэзээнэйхинээ хэрхоор сахиха талаар юун хэгдэнэб? Энээндэ үгэн олошитэ хэр элэбхитэйгээр хабаадуулагданаб?

Богонёор хэлэбэл, эдэ бүгэдэ тушаа тоншье hанаагаа амаралтай бэшэл хаш. Олон мянган зоной хамтын баялиг — социалис эд зөөрие хайша хэрэгээр үрихэ, үбэршэлхэ, хуурмаг хэрэг-саарһа зохёохо ябадал илангаяа Буркоопсоюзай, совнархозой барилгын предприяти, гүрэнэй эмхи зургаануудта, зарим колхоз, совхозуудта тушаалдаhаар.

Илангаяа hүүлэй үедэ парти, правительствымнай тунхаглаhан үндэhэн гол тоггоол, заабарине олоных хинаалтын зургаанууд хүтэлбэри болгон абаагүй, хүсэд хэрэгсээгээгүйнөө болоо гэжэ сэхэ хэлэе. Нэн түрүүн, кадрнуудые шэлэн олохо, хубаарилан табихадаа, тэдэнэй политическэ мэдэрэл, бодото хэрэгтэйнь hайса танилсадаагүй, анхардаагүйнь гайхалтай. Ондоо ямар шалтаг байха гээшэб? Ушар нимэнэ материална талаараа тон харюусалгатай гүрэнэй предприяти, эмхи зургаанда урдань «нүгэлтэй» байhан элдэб этээдүүд шурган ородог байна бшуу. Хэдэн жэшээ харуулхада болоно. Гүрэнэй зөөри hэнэгэгүйгөөр үрнһэнэй түлөө урдань хоёр дахин сүүлдэгдэhэн мэхэшэ Бартахаев, тэрэнэй орлогшоор 3 удаа хуулиин харюусалгада хабаадуулагдаhан Елизов, Первушин гэгшэд барилгын хоёрдохи трестын «Татарский ключ» гэжэ управлениин «ажаллахаар» орообо. Эдэ 3 жүүлигүүд гурбуулаа бухгалтер мэргэжэлтэй. Нэгэ амин болоhон эдэнэй эршэтэйгээр хүдэлжэ эхилhэнhээ хойшо нарин бүридхэлдэ гурбан hангай мүнгэн зөөришье дурбэн зүг, найман хизаар гээшэ торон тоггонгүйгөөр «хиидэлэй». Эсэстэ энэнь юугээр дүүрээб? Богонихон саг соо 12 мянган түхэриг үригдөө бшуу.

Буряадай геологоуправлениин ОРС-ын начальник нүхэр Власов элдэб билдагууша этээдүүдтэ этигээд, бодото намтараарнь хүсэд hонирхоогүй, харюусалгатай тушаалда тэдэниие томилдог байба. Эдэнь ямар hоуртай, хэд гээшэб? Энээнэй урда гээ нэгэтэ бэшэ сүүдэй урда зогсоhон, тиигээд мүнөө 1240 түхэриг үбэршэлөөл, ямаршье нэрэ hүргүйгөөр үгы болошоhон Риттер, тэрэнэй «үреэhэн бөөрэнэр» — Кулакова, Рязанов, Кохаевууд байнал иимэ уйтан харгыгаар жоровопоход. Нүхэр Власов «этигэлтэй» этэгээдүүд тушаагаа мүнөө ямар бодомжотой, юун гэхэ байгаа хаб?

...Хаанашье огто хүдэлдэгээ, таба дахин түрмын үүдэ татаhан, мэхэшэ Маляручк Зиминскэ леспромхозтой договор баталhан гэхэ. Энэнь иимэ удхатай байhан юм. Ганцахан 1960—61 оной туршада энэ жүүлиг дүн хамта 16876 түхэриг загаhа, hамар, жэмэс мэтын үнэтэ зүйлнүүдые «таниhуудhаа» хуули бусаар худалдажа абаад, олоhон озоёо Эрхүүдэ нэ болгодог байhан бшуу. Тэрэнhээ байха худал хуурмаг хэрэг-саарһа «зохёогоод», гүрэнэй мүнгэ зөөри үбэршөөтэй байhаниинь мүрдэлгөөр элирүүлэгдэбэ. Иимэрхүү баримта, жэшээ дахин юундэ дурданабибди гэхэдэ, зарим хүтэлбэрилэгшэд харюусалгатай дэлмэридэ зольбо мэхэшэнэрые габиhаар лэ байна. Бшуу. Иимэ хүтэлбэрилэгшэдые хуулиин харюусалгада хабаадуулхада яанаб?

Олоной зөөриин хажуу тээшээ «гоожодог» үшөө нэгэ нүхэ hүбэнь юуб гэхэдэ, олохон газарта хинаалта шалгалтын хүдэлмэри удаан саг соо хэгдэнэгүй, хэгдэхэдээшье бирагтай үрэ дүн түйлагданагүй. Хэдэн жэшээ. Улаан-Үдэ городой 6-дахи аптек дааша Захарова бухгалтер Смирноватай үгээ нэгэдээд, 1957—61 оной туршада хуурмаг документнүүдые «зохёогоод», 11 мянган түхэриг эдиhэн байна. Захааминай Михайловска сельподо эдилгэшэ Исаков хоёрхон жэлэй туршада хүдэлжэ зуураа, дүн хамта 4948 түхэриг үрэжэхёо. Саг соогоо тоо бүридхэл, шалгалта хээгүй дээрэнэ түрүүлэгшэ Гырылов, бухгалтер Харламова гэгшэд мүн тэ сүүдэлэгдээ.

Социалис эд зөөри үбэршэлхэ, үрихэ, элдэб эдилгэ абаха ябадалтай сүүд, прокуратура, милициин органууд саашадаа эбсэшэгүй шангаар тэмсэхэ ёhотой. Гэтэр эдэнэр өөhэдынгөө нангин үүргэ зорилго үшөөл хангалттай дүүргэнэ.

Зорилго юуб гэхэдэ, гэмгэ нюурнуудые гансал хэнэзнэнээрэ, хуулиин харюусалгада хабаадуулhаараа гэдэнэр хамаг «хүмүүжүүлхы» үүргэсэ хизаарлаха бэшэ, тон түрүүн партийна, советскэ профсоюзна органуудтай ойлгуулжамжы хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулжа байха зэргэтэй.

«Тусгаар аюултай гэмтэ ябадал эсэргэшэдтэй шангаар тэмсэхэ тухай» 1961 оной майн 5-да тунхаглагдаhан СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ олоной зөөрине бүри наряар химгадан хинаха хэрэгтэ туйлай ехэ үүргэтэй. Гүрэндэ, обществодо хоро хүргэдэг, урагшаа дабшаха хэрэгтэмнай hаалта хэдэг этэгээдүүдтэй хайрагүй, шангаар тэмсэхэ хурса зэбсэг болоно.

Ниитын баялиг зөөри хогшол нюдэнэй сэсэгы мэтээр сахин хамгаалха хэрэг эрхэтэн бүхэнэй уялга мүн.

Б. ЦЫДЕНЖАПОВ,
Буряадай АССР-эй прокурор.

Дутагдалнууд гүйсэд элирүүлэгдээгүй

Улаан-Үдын городской Советэй 7-дохи сесси

1962 оной майн 28-да Улаан-Үдын городской Советэй ээлжээтэ 7-дохи сесси болобо. Гүйсэдкомой хүдэлмэри тухай тоосоон сессидэ зүбшэн хэлэсэгдээ. Тус асуудалаар гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ С. М. Хабалов элидхэбэ.

Нёлондо март соо болоhон нютагай Советүүдэй hунгалтаhаа хойшо городойминай үйлэдбэри, ажахы болон соёл культурын байдал дээрэ нилээд хубилалта хэгдээ, зарим тэды ажмалта туйлагдаа гэжэ элидхэлшэ, элидхэл тушаа үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ.

Гэхэтэй хамта городской Советэй гүйсэдхэхэ комитедэй хүдэлмэридэ дутагдалнууд, шиидхэбэрэ олоодүй шухала асуудалнууд үшөөл олон бии байhаар. Совнархозой мэдэлэй 8 предприяти энэ жэлэй валовой продукци үйлэдбэрилхэ 1-дэхи кварталай түсэб, тиихэдэнь 11 предприяти ажалай бүтээсын түсэб дүүргэжэ шадаагүй. Автотранспорта ажахы, барилгын болон коммунальна ажахын зарим предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд муугаар хүдэлнэйнгөө түлөө эрид шүүмжэлэгдэбэ.

Нииcлэлээ болбосон түхэлтэй болгохо, набша намаагаар, ногоон ургамалнуудаар бүрхөөхэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр эрхилэгдэнэ. Элидхэлшэ, мүн тэрэншэлэн үгэ хэлэhэн депутат **Армянинов**, байгаалиин баялигые хамгаалха булгэмэй городой отделениин түрүүлэгшэ нүхэр **Окунев** гэгшэд энэ асуудал дээрэ тогтобо.

— Хотымнай тойроод, Үдэ, Сэлэнгын эрьеэр ой модон, шугы бургааhан, жэмэстэ ургамалнууд али зэргээ элбэг гээшэб. Харин эдэ баялигые нарин нягтаар хамгаалхын түлөө анхарал хандуулагдахагүй. Тарихан, hуулгаhаншье ургамалнуудаа муугаар харуулдашабди. Энэ хэрэгтэ гүрэн олониитэ хабаадуулха ёhотойбди,—гэжэ нүхэр Окунев хэлээ.

— Медицинскэ туhаламжа хүн зондо үшөөл hайнаар үзүүлэгдэнэгүй, медицинскэ «түргэн туhаламжын» албан хадаа ехэ муугаар хүдэлнэ,— гээд, «Труд» гэжэ оёдолой фабрикын директор нүхэр **Батышев** шүүмжэлжэ хэбэ. Медицинскэ эмхи зургаануудай зарим нэгэн хүдэлмэрилэгшэд үйлшэнтэндэ албан хойрогоор хандадаг ушарнуудые үгэ хэлэгшэ тодорхойлоо.

Городой медицинскэ эмхи зургаануудай эрилтэнүүдэ тухай, ажал хүдэлмэридэнь hаад ушаруулдаг шалтагаануудай тухай нүхэр **Соломинская** тоггобо. Больница, поликлиникые байра байдалаар хангаха хэрэгтэ нарин сэмбэн фабрикын коллективэй али зэргэ ехэ туhа үзүүлдэг байhан тухайнь оратор хөөрэбэ. Тээд энэ предприяти шэнээрэ хотын бусад предприятинууд эмнэлгын газарнуудта яhала туhаламжа үзүүлжэ шадахаар лэ байhан аад, бидадагүй байна гэбэ.

Сесси дээрэ республикын Министрнүүдэй Советэй түрүүлэгшын нүхэр **А. У. Модогоев** үгэ хэлэжэ, городой коммунальна ажахые hайжаруулха, хүн зоной ажаhууха байра байдал үргэдхэхэ, городоо болбосон түхэлтэй болгохо асуудалнууд дээрэ гол түлэб тогтобо.

Город соомнай үмсэдөө гэр байра хэтэрмэ олоор баридадаг болоноол. Тээд барилгын материал: модо, хушалта, хирпиисэ, цемент болон бусад шухаг материалнуудые үмсын барилга хэхэнь гүрэнэй табидагүй байhаниинь мэдээжэ. Ушар иимэhээ үмсэдөө барилга хэгшэд барилгын материалнуудые хаанаhаа абанаб гэжэ хаража, узэмөөр байна. Депутадууд — городой ээзд гэнэ. Тиимын тула республикынгаа ниислэлдэ ёhотой гурим тоггоохо уялгатайбди.

Сесси дээрэ гүйсэдхэхэ комитедэй хүдэлмэри тухай тоосоон зүбшэн хэлсэгдэбэшье, оройдоол 8 хүн үгэ хэлээ. Тиихэ зуураа промышленна предприятинуудай хүдэлмэридэ, хүдөө ажахы, соёл культура дээрэ бии байгаа дутагдалнууд тухай, тэдэниие зайсуулха хэмжээнүүд тушаа энэ гэхэ бодото хөөрэлдөөн болоогүй.

Гадна гүйсэдкомой ниитэ-эмхидхэлэй хүдэлмэри, тэрэнэй таhагуудай ажал ябуулга тушаа мүн лэ нэгэшье хүн тоггоогүй. Советэй саг үргэлжын комиссинууд, Советэй түшэг тулгуури болохо — hайн дуранай олониитын эмхинүүд тушаа элидхэлшын хэhэн сас хахадай элидхэл соо оройдоо хэдыхэн үгэ ябууд хэлэгдээ. Гадна тус сессиин хүдэлмэридэ аяар 60 шахуу депутат ямаршье хүндэтэй шалтагаангүй аад, хабаадалсабагүй.

Тус сесси мүн эмхидхэлэй асуудалнуудые хараа.

Г. Цыреторов.

160 шэнэ совхоз эмхидхэгдэбэ

АЛМА-АТА. (ТАСС). Хони үсхэбэрилхэ 160 шэнэ совхозууд Казахстанда бии болгогдожо байна. Энэ ажахынууд жэлэй эхиндэ 30-аад миллион толгой хонитой байха. Харин 1965 оной эсэс багаар хонидойнь тоо 4,6 миллион хүрэтэр олошоруулагдаха юм. Энэ үедэ Казахстанда хониной мяха абалга хоёр дахин эхэдхэгдэжэ, 400 мянга гаран тонно болгогдохо. Нарин, нарибтар hooho, ковер хэхэ hooho абалга, каракуль арhа бэлдэлгэ 1,5 дахин эхэдхэгдэхэ.

Шэнэ ажахынуудай бии болоhонтой дашарамдуулан, үүлтэр hайжаруулха хүдэлмэри ехээр үргэлжлэгдэхэ. Мүн үбhэ тэжээл бүри ехээр бэлдэдэг болохо хэмжээнүүд абтажа байна. Нукурузэ улам ехээр таригдаха. Бэлшээриин газарые бүри hайнаар хэрэглэхээр хараалагдана.

Үнэр баян эхэнүүдтэ шан

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиум СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй 1944 оной августын 18-най Указай үндэhөөр, олон хүүгэдтэй эхэнүүдые «Эхын алдар» гэhэн орденуудаар, «Эхын медаль» гэжэ медальнуудаар СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй үнэмэлhөө шагнаба.

Захааминай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Долгор Будаевна Данденова юhэн үхибүү түрэжэ, хүмүүжүүлhэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ нэгэдэхи шатын ордоноор шагнагдаа.

Найман үхибүү түрэжэ, хүмүүжүүлhэн Захааминай аймагай Баянгол гэдэг хүдэлмэришэнэй тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Альма Готфридовна Вебер, тус аймагай Санагын сельсоветэй хүдэлмэришэн Дырма Дымбрылонна Зомонова гэгшэд «Эхын алдар» гэжэ хоёрдохи шатын ордоноор шагнагдаба.

Долоон үхибүү түрэжэ, хүмүүжүүлhэн 10 эхэ «Эхын алдар» гэжэ гурбадахи шатын орденоор шагнагдаhан байна. Тэдэнэй тоодо Кабанскын аймагай Нюки тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр М. К. Ипатьева, Бэшүүрэй сахарай заводой хүдэлмэришэн М. Д. Слепнева, Захааминай аймагай «Коммунизм» колхозой гэшүүн Ц. Г. Намсараева болон бусад ороно.

«Эхын медаль» гэжэ нэгэдэхи, хоёрдохи шатын медальнуудаар 48 хүн шагнагдаба.

БУРЯТ ҮНЭН
2-дохи нюур
1962 оной майн 31.

РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумдэ

Нютагай Советүүдэй хүдэлмэриие шэнэ зорилгонуудтай зохилдуулан ябуулха

МОСКВА. (ТАСС). РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй заседани мүнөөдэр болобо. Н. Н. Органов тэндэ түрүүлэгшээр hууба. Воронежско областьдо ажилладаг депутадуудай нютагай Советүүдэй сессинүүдые яажа зарладагдаг, үнгэргэгдэдэг тухай асуудал тэндэ зүбшэн хэлсэгдэбэ. Воронежско областиин Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ П. С. Лукьянов тэндэ элидхэл хэбэ. Өөрынгөө ажал хүдэлмэридэ областиин нютагай Советүүд эдэбхи үүсэл ехээр гаргадаг, үргэн олон ажалшадые олоор ажалда хабаадуулдаг болоо гээд элидхэлшэ мэдээсэбэ.

Промышленно, хүдөө ажахын үйлэдбэри хүгжөөхэ, гэр байрын барилганууд эмхидхэн ябуулха, худалдаа наймаа эмхидхэхэ, ажалшадай байра байдалаар эрилтэнүүдые хангаха асуудалнууд түргөөр, тодорхойгоор шиидхэгдэг. Советүүдэй сесси яhала түргэ түргэн үнгэргэгдэдэг байна. Областиин, районой, городой, тосхоной шухала асуудалнууд сессиин зэмжэдэ табигдадаг юм. Сессидэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ үедэ тэр бэлэдхэлэй горьтой хүдэлмэри хэгдэдэг. Тиигээд абтаhан шиидхэбэринүүдэй хэр бэелүүлэгдэжэ байhаниинь хинан шалгагдадаг.

Ажал хүдэлмэридөө оло ниитэ зониие хабаадуулха хэрэг бүрид hайнаар эмхидхэгдэнэ. Областиин городской, районно Советүүдэй гүйсэдкомуудай дэргэдэ штатнабэшэ 85 таhагууд бии болгогдоной. Ниитэ зоной эдэбхэеэр бии болгогдоhон 18 мянга гаран эмхинүүд городуудта, районуудта хүдэлнэ. Тэндэ 200 мянга гаран хүн хабаададаг байна.

Областиин нютагай зарим Советүүдэй хүдэлмэридэхи дутагдалнууд заседанида тэмдэглэгдээ. Тэндэхи нютагай зарим Советүүд шухала удхатай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэнэгүй. Нютагай Советүүдэй түрүү дүй дуршэл зарим ушарта согсолоодоногүй, ниигээ эрэ дуршэл дэлгэрүүлдэнэгүй.

Ажахын, соёл культурын байгуулалтын асуудалнуудые шиидхэлгэдэ нютагай Советүүдэй үүргэ дээшэлүүлхын зорилгоор Воронежско областиин Советүүдэй ажал хүдэлмэридэ байhан дутагдалнуудые усадхаха ёhотой гээд, РСФСР-эй Верховно Советэй Президиум тогтообо.

РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй тус заседанида бусадшье асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэhэн байна.

«Энэ ушар дабтагдахагүй ёhотой. (Брестскэ хэрэм)». М. Ананьинай энэ фото-зураг урал hайханай бүхэсоюзна гурбадахи фотовыставкэдэ нэгэдэхи зэргын диплом хүртэбэ.
ТАСС-эй фотохроника.

АГИТАТОР ПЕТР БАТЫШЕВ

Хүнгэн тэргэдэ үндэр бэетэй мори хүллэhэн, нюргаар хунда зэргын, ажал хэжэ бахаар шарайтай, наhажаал хүн Сэлэнгын Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой правлениин байшанда туласа гүйлгэжэ ерэбэ.

— Танилсагты! Манай колхозой Бухэнэй фермын тугалшан Петр Михайлович Батышев,— гэжэ колхозой парткомой секретарь нүхэр Очиров хэлэбэ.

— Би мүнөө фермэдэ бусахам, яаралтайб. Партиин ЦК-гэй мартын Пленумэй материалнуудаар зэлжээтэ хөөрэлдөө үнгэргэхэ hанаатайб. Шэнэ газетэ, журналнууд, малшадай мүрысөөн тухай тоо, баримтануудые хэрэгтэй,—гэжэ парткомой секретарьта хандана.

...Фермэ ошоhон харгы Бухэн голой эрьеэнээр годирон зурина. Тэрэ харгыгаар ябаhаар байгарнай Бухэнэй фермын гэр байранууд харагдаахина. Малай байрада ороходо үнеэдынь «ёлчкых» түхэлэй таhалгануд соо оньhон аргаар hаагдажа байба.

— Ажалшад яhала хүнгэлхэгдөө. Шэнэ гүрэмэгаар ажаллахада ехэ бүтээсэтэй. Хоёр hаалишан машинын хүсөөр 89 үнеэдые hаанабди,— гэжэ Альбина Птицына энеэбхилэн хөөрэнэ.

Альбинын иигэжэ хөөрэхэдэ Батышевай шарайда баярай тэмдэг үзэгдэнэ.

—Зай, hайн лэ гээшэ. Саашадаашье аммалтануудаа арьбадхажа ажаллаха байнабди. Мүнөө үдэшэ улаан булангда сугларжа, ээлжээтэ хөөрэлдөөн үнгэргэхэ,— гээд Петр Михайлович өөрынгөө тушаалта хэрэгтэ орошобо.

Нүхэр Батышевай тушаалын олон, ажалыншье ехэ юм. Тэрэ тус фермын тугалшанаар ажаллаха зуураа, партгруппорг болон агитаторай үүргэ дүүргэдэг, даалгагдаhан хэрэгээ баранииень бүтээхэ саг ололог; хэлээд хадаа хэдышье бэрхэшээлтэй байгаа hаань, тэрэнээ заабол дүүргэдэг занышалтай. Коммунист Батышевай гэжэ ажаллажа байhан малшад нүхэдээдэйнгөө дунда улас түрын, соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри эмхидхэн ябуулжа ... дунда хүндэтэй болоhон ...

...Фермын улаан булан соо сэбэр, hаруул. Эндэ бизнхан библиотекэ, аптечкэ, стол дээгүүр шэнэ газетэ, журналнууд харагдана. Ханаарнь—уряа лозунгнууд плакадууд арlhан ... байна. Хүндэлэлэй самбар, «Дайшалхы хуудаhан», малшадай социалис уялгануудай дүнгүүдые мүн лэ нюрhониинмоор.

Үдэшын харанхы болохотой сасуу Бухэнэй фермын гэр байрануудай газаа досоогүй, электрын галнууд ялалзан ноообод. hаяхан ажалаа дүүргэhэн, хүрин улаан шарайгай, зугаатай залитай малшад улаан булангда сугларжа, агитаторай ямар hонин мэдээсэл хэхэнь хүлеэжэ ядаhан шэнги тэрэнэ шэртэн hууhад.

Петр Михайлович hуурйhаа бодожо:

— Зай, нүхэд! Эдэ үдэрнүүдтэ совет арадай эдэбхи хэшээл хабарай наранай хүрэжэ элшэ мэтэ үдэрhөө үдэртэ хурсадан шангадана. Энэшье ойлгосотой. КПСС-эй ЦК-гэй мартын Пленумэй абаhан түүхэтэ шиидхэбэринүүд бүхы ажалшадаймнай дунда шэнэ хүсэ, шэнэ зориг бадаруулан, урагшаа дабшаха арюун нангин хараа зам тодорхойлжо үгөө. Хүдөө ажахые хүгжөөхэ, эдээ хоолой зүйлнүүдые элбэг дэлбэг болгохо гээшэ партиин, бүхы арадай шухала хэрэг мүн гэжэ тус Пленум тодо hонор заабари үгэhэн байна. Ушар иимэhээ бүгэдэ арадай энэ дайшалхы хэрэгтэ хабаадалсангүй байха аргамнай үгы гэжэ бидэнэр байгаа гэжэ агитатор Батышев хөөрөөгөө эхилбэ.

Манай парти хүдөө ажахы хүгжөөхэ хүтэлбэрилэгдэ бии байhан дутагдалнууд эрид сэхэ шүүмжэлэн, хүсэд ашаглаагдаагүй арга боломжо, нөөсэ нүүдэй айхабтар ехэ байhание заажа үгөө. Сэхынь хэлэхэдэ, гүрэнэй, партиин эрилтэдэ хүрэмөөр хүдэлнэ гэжэ hанаа гүбди? Манай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой үнгэрэгшэ жэлэй ажалай дүнгүүд харуулhан тоо баримтануудые хаража үзэе. Колхозоймной 508 айл, ажал хэдэг 836 колхозниигууд болоно.

Тиихэдэ 28900 гектар газартай байнабди. Энэ ехэ газараа ямараар эдлэжэ, гектар бүриhөө ямар ехэ ашаг шэмэ абажа гээшэйбди? Үнгэрэгшэ жэлдэ таряалангай гектар бүриhөө 5 центнер шэниисэ, 200 центнер кукурузын ... намаа, 2 центнер овёс ... даа. Энэмнай тон ... гүй.

Эдэ тоо баримтанууд харуулнаб гэхэдэ, ... эрилтэдэ хүрэмөөр ... үшөөл бираагүй байна ... гаршелhаа бшуу. Энэ ... рүүшын үдэрнүүдэ ... колхозой гэшүүд зарим ... ажмалта туйлаа. ... гүрэндэ мяха худалдаа ... дэхи кварталайнгаа ... болзорhоонь урид ... до үлүүлэн дүүргэв.

Манай фермынхид ... дээрэ эгээл түрүүн ... машинаар hаадаг болоо. Мымнай эрхим ... Альбина Птицына, Октябр... Шергина гэгшэд 89 ... 1 час 30 мин. соо ... Энэ ажмалта тиимэ ... нэр туйлагдаа бэшэ юм ... хэшээлhээрээ зоримгоо ... даhан гаража шэнэ ... ажиллааг, мүнөөдэр ... hаадаг, үнгүй байлгаа ... аа лонхойбди. Энэ хэрэг ...

... бэлэ харуу ... механизатор, ... мунис ... ударник Петр Шаманов ... рюулгашан Михаил ... ков, 25 жэлдэ мал ажал ... рэ хүдэлжэ яhаан Елен... рачная, hаалишан Пти... Шергина, Воронцова, ... ва Черниговская, ... Фебаева болон бусад ... онсо тэмдэглэмээр.

Манай колхозоорхин ... зар таряалангаа эзэтэй ... гохын тула бүхы hалба... даа ажахын тоосоог ... ма байна. Нютагайгаа ... галиин эрхэ байдала ... руу, баян ургаса үгэжэ ... ка кукуруза, горох, ... бобы, свёкло гэхэ ... Шаманинай хүтэлбэри ... мэхидхэгдэhэн ... лагдаhан звено 110 ... рэ кукуруза тарихан...

...Агитаторай зориг ба... улаа үгэнүүд малшад... хэн нүлөө үзүүлээ, ... дүүргэhэнэйнь ... шад мартын Пленумэй ... тэ шиидхэбэринүүдэй ... рэн бэелүүлхэ арга ... ломжоошуулаа гэжэ ... hэр лэ байгаа hэн.

Р. Балдан...
манай кор...

Дагомейн Республиканы ... айлшад ерэбэ

МОСКВА, майн 28. (ТАСС). Дагомейн Республикын ... шад мүнөөдэр Москва ... Республикын вице-през... Суру-Миган Апити ... дэниие толгойлжо ябан ... тоодын хэрэгүүдэй ... министр Мама Аруна, ... ажахын кооперациин ... Александр Аданде, ... нальна суглаанай депут... ломон Жильбер Шодат... це-президентын ... советник Пьер Акеке ... делегацида хабаадана. ... эй Верховно Советэй ... диумэй түрүүлэгшын ... Н. Н. Органовай ... Африкын hая бии ... Республикын ... ерэhэн байна.

МОДИБО КЕЙТА ЛЕНИНГРАДТА АЙЛШАЛНА

ЛЕНИНГРАД, майн ... (ТАСС). Малиин Респ... кын гүрэнэй толгой... правительствын түрүү... Модибо Кейта, ... хамта ябаhан хүнүүд ... градта хоёр үдэрэй ... айлшалжа байна.

Айлшад амаралтын ... эндэ ерэе hэн. Герой-го... ажалшад айлшадаа хан... луунаар угтаа.

Модибо Кейта, ... хамта ябаhан хүнүүд ... дэр Смольный ошожо ... ба. Тэндэхи ордоной ... залые, Октябрьска ... олиин агуухэ вождь ... мир Ильич Ленинэй ... ажалhаан таhалгые ... харhан байна. «Ленин... габеяа» гэжэ фильмые ... шадта харуулба.

Удаалуулан тэдэнэр ... тажа ошоо.

Малиин Республикын ... нэй толгойлогшын, прави... ствын түрүүлэгшын ... да Ленинградай горо... Советэй гүйсэдком ... хэбэ. Модибо, Кейта, ... тэй хамта ерэhэн ... нууд, депутадууд, ... ниитын элдэб организа... дай түлөөлэгшэд сайла... байба. СССР-эй Верхо... ведэй Президиумэй Тур... шын орлогшо А. А. Мю... СССР-эй Верховно Со... Президиумэй гэшүүн ... Толстиков, СССР-эй ... хэрэгүүдэй министр... шо Я. А. Малик болон ... тэндэ байлсаба.

Арга боломжо тухайгаа хөөрэлдэе

ГАЗАРНАЙ ЮУНДЭ УҺАЛАГДАНАГҮЙБ

...аа һайнаар уһалһан хүнэй ...убһэн таһалдахагүй» гэжэ ...юм хэлсэдэг байгаа. Нээ-...тариалан, сабшалангаа хаһа уһалаагүй һаа, хаанаһаа ...абтахаб даа, мэдээжэ ха юм.

...ье манай Бэшүүрэй аймаг...хи ажахынууд газар та-...уһалха айхабтар ехэ арга ...ой байгаад, тэрэнээ һа-...хүрэмөөр хэрэглэжэ бира-...ээн тушаа хэдэн ажаглал-...сэл түрэнэ.

...ДЭ ЮУН ҺААД ХЭНЭБ?

...й колхоз, совхозуудта ...5,5 мянга гаран гектар эл-...дэг газар, 18,3 мянга ...лан бии, тэрэнэйнь 9591 ...ь уһалагдадаг газар боло-...7228 га тариалангай газар ...ун хэдэн дахин уһалха ар-... Теэд эндэхи алишье ажахы-...рынь гансал хабар эртэ, ...э һайрамаар уһалагдаһан болоод лэ орхигдошодог. ...хэзээ заяанда үбгэ эсэ-... хэрэглэжэ байһан хуушан тариалан, сабшалан дээгүүр ...л шааяса урдахуулдаг байха юм. Харин уһыень зохидоор хаажа, тогтоожо, добо дошо, хонхор ёнхор газар бүхэнии нэгэ жэгдэ һайнаар уһалхын түлөө мүртэй оролдолго гаргагданагүй. Илангаяа бүхы ургамал ногооной түлэг гаража байха үедэ, зунай эхеэр июнь, июль соогуур газар мүртэй уһалагдангүй үлэнэ. Хэнэйшье мэдэһээр эгээл энэ үедэ олонхи ушарта хура бороо ёһоор оронгүй, ургамал ногоон гандахаяа һанадаг гээшэ.

Нёдондо аймагай колхоз, совхозууд зунай эхеэр ородоол 150 гектар тариалан уһалаа. Үнэндөө бии байһан насосно станцинуудые, мүн уһа сасажа уһалдаг түхеэрэлгэнүүдые һайнаар, дүүрэн хүсэндэнь хүдэлгөө һаа, адагынь 2500—3000 га тариалан уһалха гүйсэд аргатай байгаа. Юуб гэхэдэ, аймагай газар дээгүүр урдан гарадаг уһа ехэтэй Сүхэ, Хёлго болон бусад гол мүрэнүүдэй эрье зубшажа олохон мянган гектар тариалан, сабшалан, бэлшээриин газар нэмжынэ бшуу. Теэд ажахынуудта бии байһан «6-НДВ» түхэлэй 19 насосно, уһа сасадаг 4 түхеэрэлгэнүүд тон муугаар хэрэглэгдэнэ.

Жэшээлхэдэ, гол түлэб хуурай элһэн добо газартай Охин-Булагай совхоз нёдондо 5 насосно станци хүдэлгэжэ, 184 га тариалан, 378 гектар сабшалан уһалаа. Хэрбээ уһалууриингаа түхеэрэлгэнүүдые бүри һайнаар хэрэглэжэ, бүхэли хабартаа, зундаа хүдэлгөө һаа, 800—1000 га газар сохом уһалха байгаа. Эдэнэрһээ бүришье һайн арга боломжотой Бэшүүрэй совхоз 3 насосно станци болон хэдэн олон заһамал һубаг канавануудтай аад, миил 15 га уһалһан болоод, һанаагаа дүүргэв.

БАЯН УРГАСА—УҺАЛУУРИИН ХҮСЭН

—Бэшүүрэй аймагай алишье ажахын газар үрэжэлтэй һайн, «оглёобошье руунь хадхаа һаа ургашахаар»,—гэжэ зон хэлсэдэг.

Теэд хэршье баян үрэжэлтэй газарые хаһа саг соонь һайнаар уһалаагүй һаа, хаанаһаа ургаса абтахаб даа. Мүн элһэлиг хүнгэн хүрьһэтэй газарыешье уһалхада ургасань хараа байса дээшэлдэг ха юм. Жэшээнь, 2—3 жэлэй урда тээ Калининай нэрэмжэтэ колхозойхид Хёлго мүрэнии зубшажа, ургаса муутай, элһэлиг хүрьһэтэй сабшалан, бэлшээриин газарые хахалаад, насосно станцинуудые, мүн уһа сасадаг түхеэрэлгэнүүдые тодхожо, газараа һайса уһалаа һэн. Тэрэнэйнь аша үрэ аргагүй элеэр харагдажа эхилээ. Түрүүшын жэлдэ 75 гектар дээрэнь кукуруза таригдажа, га бүриһөө 250 центнер ургаса абтаа. Нарин Хүнды, Хайринга гэжэ газарнуудта хамта 60 гаран га үрэжэл багатай газар элдүүрилэгдэжэ, уһалагдаад, гектар бүриһөө 150—250 центнер кукурузын ургаса абтаһан байна. Харин тэндэһээ холо бэшэ байһан үрэжэлтэй һайн гэжэ тоотой газарһаань уһалагдаагүйһөө боложо, гектарай миил 80 центнер ургаса абтаа ха юм.

Энээнтэй дашарамдуулан, баһа нэгэ жэшээ харуулая. Үнгэрэгшэ жэлдэ Ждановай нэрэмжэтэ колхозой кукурузашан Жамса Цоктоев Елаанай Адаг гэжэ газарта үнинэй орхигдошоһон үрэжэл багатай 50 гектар газарые хахалжа, хабар эртэ, мүн ургамалай гаража байха үедэ хэдэн дахин уһалаад, тэндэһээ га бүриһөө 1100 центнер кукурузын ногоон эшэ намаа хуряагаа. Имагтал газараа уһалһанай ашаар үрэжэл багатай газарһаа иимэ ехэ ургаса абаа бшуу.

ТҮРҮҮ АРГА ТООГДОНГҮЙ ҮЛЭШОО

Тус колхозойхид дүршэлтэй мелиоратор М. П. Пестеревэй хүтэлбэреэр «6-НДВ» түхэлэй насосно станциие уһа дээгүүр сасажа уһалдаг болгожо, шэнээр тааруулан түхеэрөө һэн. Энээнэйнь ашаар богонихон болзорто 2—3 дахин ехэ газар уһалха аргатай болоо.

Гэхэтэй хамта насосно станцинуудые тиигэжэ шэнээр тааруулан табиха тушаа аймагай бусад ажахынуудта юуншье хэгдэнэгүй.

Үнэндөө насосно станцинуудые уһан дээгүүр холо хүрэтэр сасажа газар уһалдаг болгон түхеэрхэдэ алишье талаараа ашагтай. **Нэгэдэхеэр,** түрүүшынхидээ орходоо ажалайнь бүтээсэ 1,5—2 дахин ехэ болоно. **Хоёрдохёор,** тэрэ түхеэрэлгөөр ямаршье добо дошо, хонхор ёнхор газарые нэгэ жэгдээр уһалха аргатай байна. Мүн уһан дээгүүр бороо шэнги сасаржа ерэхэдээ агаарһаа элдэб шухала кислород, аммиак гэхэ мэтэ бодосуудые абажа, газарай хүрьһэндэ оруулна, дээгүүрхи хуурай тооһыень угаажа угэнэ.

Эгээл май, июнь соогуур ургамал ногооной түлэг гаража, һайнаар ургажа байха үедэ тариалан, сабшалан зүбөөр уһалбал, олохон центнер ороохо таряан, **тэжээлэй ургамалнууд нэмэжэ абтаха жэшээтэй.** Тиимэһээ мүнөөнһөө нэгэшье үдэр гээнгүй уһалагдаха газараа зүбөөр тодорхойлжо, һубаг канавануудые шэнээр татаха, хуушаень һэльбэн заһаха, насосно станци, уһа сасадаг түхеэрэлгэнүүдээ түргэс бэлэн болгохын түлөө ажахы бүхэн оролдохо ёһотой.

Мүнөө аймаг дотор бии байһан уһалууриин 19 түхеэрэлгэнүүдэй оройдоол 7—8-ниинь хүдэлгэгдэнэ. Хабарһаа хойшо эндэхи колхоз, совхозуудта бүхыдөө 690 гаран га газар уһалагдаа. Хэрбээ эдэ бүхы түхеэрэлгэнүүдые һайнаар хүдэлгэһэн байбал, мүнөө 1500—2000 гектарһаа бага бэшэ газарта түрүүшын шииг нойтон оруулагдаһан байха зэргэтэй һэн.

Тариалан, сабшалан уһалха хүдэлмэриие эрид түргэдхэжэ, ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ шадаагүй һаа, аймагай ажахынууд баян ургаса абаха һайн арга боломжоёо дэмы алдажа болохо бшуу.

И. АШИРОВ,
Бэшүүрэй аймгүйсэдкомой ахалагша газар эсхэмжэлэгшэ.

...нган
...риг
...хань

...рстрой» трестын модо ...боруулдаг цехтэ ар-...уралан нарижуулаг-...хүдэлдэг юм. Тэдэнэр ...ай бүтээсэ дээшэлүүл-...продукциин үнэ сэн ...аруулха, шанарынь ...аруулха талаар горь-... оролдолго гаргана. ...ын тоосоото комплекс-...ригадын бригадир Ще-..., ахалагша мастер ...ков гэгшэд шип отол-...станок дээрэ шэнэ тү-...лгэ тодхобо. Энээнэй ... мүнөө иимэ станок ...хоёр янзын хэдэн хү-...ри бүтээгдэдэг боло-...жалай үнэтэ саг ба-... гаргагдана. Энэ ду-...ынь жэлдээ 5128 тү-...алмаха арга олгоо. ... столяр Краснояро-...хёоһон фрезерно ста-... табигдаха түхеэрэлгэ ... туршада 240 түхэриг .... Станок дээрэ модо ...лдахада, хюрөөдэхэ-...раһан хибэдэһэ һая-...олотор гараараа суг-...а хаядаг байгаа. ...очник В. И. Почикаев ...вентилятор тааруулан ..., энэ хүдэлмэри ...жоруулба. ... цехэй уралан нари-...гшадай оруулһан ду-...инуудые үйлэдбэри-...ъбтэрүүлхэдэ, жэлэй ... соо хамта дээрээ 15 ...н түхэриг алмагдаха

А. Шулунов.

...гүүли тухай хуулиие бэелүүлхын түлөө

...а Союзай Коммунистическэ ... XXII съезд манай ороной ...эй зүрхэндэ урма зориг ..., тэрэниие шэнэ илалтын ... ажалда уряалба.

...истическэ обществын хү-... хүмүүжүүлхэ харюусалга ...пухалын шухала зорилго ...ын урда табигдаад байна. ... алишье тэгшэ тэгшэ бэр-...өөхэ хэрэгтэ совет һургуу-...аа ехэ үүргэ дүүргэнэ»,— ...СС-эй Программын проект ... С. Хрущевой элидхэл соо ... һурагшадые коммуниз-... бодолтойгоор хүмүүжүүл-...эниие эрхим шанар шэн-... һайхан абари зантай бол-...абари хабадань зохистой, ...й ажал хүдэлмэридэ, нии-...тые ухаансар зүбөөр хэ-..., коммунис ёһо гурим, ...ажабайдалай жаяг заршамые ... сахилгада зорюулха зэргэ-...а ябаа үетэниие хүмүү-... арадай багшанар ехэ үүр-...эг. Тэдэнэр залуушуулда һургаал заабари үгэхэ хүнүүд болоно. Арадай багшые алишье талаарнь үргэн дэмжэхэ, тэрээндэ халуун анхарал хандуулха шухала!

Манай Бурят ороной багшанар бүхы совет багшанартай арадай эрдэм соёл хүгжөөлгын асари ехэ зорилгонуудые бэелүүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадажа байнхай. Мүнөө сагай хүн бүхэниие дунда һургуулитай болгохо гэһэн программа хараадаа абажа, республикын арадай соёл эрдэмэй зургаанууд һургуули тухай хуули бэелүүлхын тула оролдосо ехэтэйгээр, зориг түгэсөөр ажаллажа байна.

Һуралсалые ажалтай холбохо тухай марксистско ленинскэ һургаалые хүтэлбэри болгон, манай Коммунистическэ парти, Советскэ правительство бүхы орон дотор арадай соёл гэгээрэлэй системые үндэһөөрнь хубилгаа.

Ургажа ябаа үетэниие ажабайдалда бэлэдхэн хүмүүжүүлхэ, ажал һуралсал хоёрые холбохо гээшэ тон удха шанартай.

Арадай соёл гэгээрэлэй системые хубилгаха хэмжээ ябуулга гурбадахи жэлээ бэелүүлэгдэжэ байна.

Үнгэрһэн жэлнүүдтэ һуралсалай шэнэ түсэб болон программануудаар ябуулагдаһан хүдэлмэри һуралсал ажабайдал хоёрой бата холбоотой боложо байһые харуулна. КПСС-эй XXII съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущев иигэжэ хэлээ һэн. «Һургуулида эрдэм заалгые шэнэдхэн хубилгаха талаар суглараһан дүй дүршэл партиин хараалһан хэмжээ ябуулгануудай зүб байһые гэршэлээ. Мүнөө һургуулинуудай үйлэдбэритэй холбоо барисаагаа бэхижүүлээ, һурагшадые ажал хүдэлмэридэ дадхаалга нилээд һайжараа. Дунда һургуули дүүргэгшэд арадай ажахыда амжалтатай һайнаар ажаллажа байнад. Хүдэлмэришэн болон хүдөө залуушуулай һургуулинууд олошорно, хэдэн зуугаад мянган залуушуул үйлэдбэриһөө һамшангүй эрдэм шудалжа байна.

Буряадай республикын һургуулинуудта арадай соёл гэгээрэлэй системые хубилгаха хуули мүн лэ амжалтатайгаар бэелүүлэгдэнэ. Үйлэдбэри шудалалсадаг дунда һургуулинууд, интернат-һургуулинууд, түхэреэн үдэртөө һурадаг һургуулинууд, хүдэлмэришэн ба хүдөө залуушуулай үдэшын, халаанай болон заочно һургуулинууд олошорно. Үйлэдбэриин һуралсалтай дунда, найман жэлэй һургуулинуудые, интернат-һургуулинуудые олошоруулха зорилготой түсэб дүүргэгдэжэ байна. 1961 оной сентябриин 1 болотор долоон жэлэй 105 һургуулиин 55-ниинь найман жэлэй болгогдохо, арбан жэлэй 73 һургуулиин 31-ниинь үйлэдбэриин һуралсалтай дунда һургуулинууд болгогдохо. Шэнэ хуулиин ёһоор һургуулинуудые хубилгаха хүдэлмэриин хэгдэһэн хойно республика доторнай хамтадаа найман жэлэй 168 һургуули бии болохо. Тэдэнэй 30-ниинь городууд болон хүдэлмэришэдэй тосхонуудта байха. Республикымнай найман жэлэй һургуулинуудай эмхидэл бүгэдэ ниитын найман жэлэй һуралсал тухай хуулиие бэелүүлгэдэ тааралжатай.

Манай Буряадта үйлэдбэриин һуралсалтай 90 дунда һургуули бии болгогдохо.

Хүдэлмэришэн ба хүдөө залуушуулай үдэшын, халаанай һургуулинууд мүн лэ олошоржо байна. Тэдэнэй тоо ойрын жэлнүүдтэ 89 болохо юм. Эдэ һургуулинуудта дүн хамта 14500 хүн һурахаар хараалагданхай.

(Үргэлжэлэлынь 4-дэхи нюурта)

...ОН ҮГЭНҮҮД

...ЭН ЗОБОЛОН:
...та дайн эрэдэ
зоболон,
...ша эхэнэртэ архинша
нүхэр зоболон,
...гүй хүндэ —
үтэлхэдэнь зоболон,
... һанаан бэедэ
зоболон.
...ЭН ҺОХОР:
...урдые мэдэхэгүй эрэ
һохор,
...ал эрдэмгүй хүн һохор,
...ган нюдэтэй хүн
һохор,
...ахые мэдэхэгүй ноён
һохор.

Коммунис сэдьхэлтэн, һайхан ябадалтан!

Үнгэрэгшэ намарһаа хойшо үдэшэ бүри шахуу, 19 часай үеэр, гурба—дүрбэн хүнэй машинада һуугаад, дунда һургуули тээшэ ябадахыень Кабанск тосхоной зон харадаг болоһон байгаа. Хура бороогойшье орожо, бурдаһата шуурганайшье боложо, янгинама хүйтэнэйшье шааяжа байхада һаатаха һамшахые мэдэхэгүй ямар нэтэрүү хүнүүд бэ гэлсэдэг байба. Ходол тэдэниие харахадаа олонхи зон гайхахаяашье болёод, хэрэгтэйл хадаа ябаа юм ааб даа гэжэ һанадаг болоо хаш.

Нэгэтэ аймагайнь гэгээрэлэй таһагые даагша болон бусад нүхэдтэй хамта гол гудамжаар ярилдажа ябатарнай, хэдэн хүниие һуулгаһан тобхогорхон автомашинын хажуугаарнай гараадхидань,

— Эдэ нүхэдые таниха гүт? — гээд Александр Самбуевич асууба.

— Танихагүйлди. Хэд гээшэб, юу хэдэг юм? Хөөрэжэ үгыт,—гэбэбди.

— Эдээн тухай дууляһан лэ байхатдаа. «Буряад үнэнэй» түрүү бэшэг соо дурдагдаһан, гэһэн Ленин багшын сэсэн захяа заабари олоной оролдолгоор, Коммунис партиин ударидалгаар бодото дээрээ бэелүүлэгдэн, үрэжэлтэ хүрьһэн соо таригдаһан алим жэмэсэй намаалан һалбардаг шэнгеэр үрээ үгэжэ байнхай.

Елань тосхондохи үдэшын һургуулиин хэшээл.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

Ботаник Т. Г. Бойков.

соёл суртал эрхилдэг хүдэлмэрилэгшэдэй республиканскэ зүблөөн дээрэ хэлэгдэһэн байха. Эдэмнай—«Байкальский» совхозой Елань тосхондохи отделениин дэргэдэ эдэбхитэдэй хүсөөр, түлөөһэгүйгөөр зааха һургуули нээгээд, мүнөө жэл арбаад залуу хүдэлмэришэдтэ табадахи классай программаар заажа байнхай. Хэшээлынь неделидээ 5 дахин, үдэшэндөө (ажалай һүүлээр) болодог юм. Өөһэдтэйнь хөөрэлдэбэл, бүрин мэдэгдэхэ байха,—гээд тобшолбо.

Энэ х... ее шагнахадаа, манай ор... ор болоһон түүхэтэ хубилал... тухай баяртай бодолнууд толгой соо үрдилдэн оробо.

Коммунизмын эхи захын хаа хаанагүй үзэгдэжэ байһаниинь элитэ. Коммунис ёһоор ажаллаха, ажаһуухын түлөө мүрысөөн, ниитын хэрэгые олониитын хүсөөр бүтээдэг болохо гэһэн үүсхэл гэхэ мэтэ коммунис шэнжэ шанартай олон юумэн үдэр бүри мүндэлэн дэлгэржэ байна бшуу. Эдэ бүгэдэнһөө харахада, «ҺУРАХА.., КОММУНИЗМДА ҺУРАХА» гэһэн Ленин багшын сэсэн захяа...

Урдань үсөөхэн тоото революционернууд лэ ажалшан арадай аша туһада ами наһаяа зорюулдаг байһан һааб даа. Харин мүнөө ганса нэгэн хүнүүд бэшэ, олон түмэн, миллион баатарнууд гайхамшаг габьяа гаргажа байна ха юм. Замбуулин соогуур ниидэжэ хамагһаа түрүүлэн бүмбэрсэг дэлхэйе арба гара дахин тойроһон ушарые хүн түрэлтэнэй түүхэ мэдэхэ аал? Валентина Гаганова болон тэрэнэй хэдэ мянган ханинар шэнгеэр ехэ салинтай түрүү һалбарида ажаллажа байтараа, бага түлөөһэтэй гээгдэнги участок даажа абаһан ябадал гэжэ урдань байгаа аал? Коммунис ажалай ударнигуудые абаад үзэе. Бүхы талаараа бусадта жэшээ болохо зорилго табинхай тэмсэжэ байнал. Һайн дураараа һургуули эмхидхээд, түлөөһэгүйгөөр заажа байһан эдэ залуушуулые харыт. Эдэ бүгэдөөрэн ямар залан сэдьхэлтэй, һайхан ябадалтай зон гээшэб!

Совет хүнүүд «намһаал саагуур..» гэдэг хуушан заншалые удаа дараалан орхёод, мүнөө «Хүн бүхэн бултанайнгаа түлөө, бултадаа нэгэнэйнгээ түлөө» гэһэн коммунис ёһо гуримые сахин баримталдаг болонхой. Энэмнай коммунизм байгуулагшын бэелүүлхэ ёһо заншалай хуулиин нэгэ зүйлынь боложо, КПСС-эй шэнэ Программа соо бэшэгдэнхэй.

Зай, Еланьдахи шэнэ янзын һургуули тухай хөөрэлдөөгөө үргэлжэлүүлэе. ОНО-е даагшын хэлэхэһээ уламжаяан, газетэдэ уншаһанаа һанабаб. Тиигэбэшье тэндэ заадаг, заалгадаг нүхэдэй ажал хэрэгүүдтэйнь танилсаха, хэд гээшэб гэжэ харуулхын тула тэдэнэй хоёр хэшээлдэ байлсаабди. Энэ хэрэгэй гол үүсхэлшэдынь: Кабанскын дунда һургуулиин математикын багша, комсомолка Валентина Николаевна Антоненко, эхин һургуулиие даагша, коммунист Федор Андреевич Первушин (географ), совхозой агроном, комсомолой организациин секретарь Тимофей лаһаань дэлбэлэн, тодо һонор харюунуудые үгэхэ зуураа, суута сэсэрлигшэ И. В. Мичуринай хэлэһые һануулан дурдабад. Темээ ойлгоһон, һайн харюу үгэһэндэнь багша баяртайшаг янзатай, хэдыхэн үгөөр тобшолол хээд дүүргэбэ.

Удаадахинь арифметикын хэшээл байгаа. Математикын багша Валентина Николаевна һууряа ээлээд,

— Хэн самбарта гарахаб? — гэбэ.

— Би, би!—гэлдэн, һурагшадынь бултадаа шахуу нэгэн доро харюусаба.

Николай Трифонов, Виктор Ладенков гэгшэд үгтэһэн примернүүдые үрдилдэжэ байгаад, тордиһогүйгөөр тоб байса бодоодхибо.

— Яаһан абааштай бэрхэ, ойлгууласатай шадамар багша бэ?— гээд, хажуудамнай һууһан нэгэ

Математик В. Н. Антоненко. Түүхын багша Е. И. Рылина.

Гордеевич Бойков, Кабанскын дунда һургуулиин ахалагша пионервожата, түүхэшэ Елена Ивановна Рылина, аймагай газетын хүдэлмэрилэгшэ, хэлэ ба литература зааха мэргэжэлтэй нүхэр Евсюнин гэгшэд болоно.

...Үдэшын 8 часай үеэр Еланьдахи эхин һургуулиин эгээн уужам нэгэ класс соо электрын гэрэл яларшанхай... Арба гаран хорёод наһанай бажагар хүбүүд, басагад суглараад, хүхилдэжэ, хүүежэ байтараа дуугай болоодхибо.

Ботаника заадаг нүхэр Бойков дулаан газарай ургамалнуудые хойто зүгтэ нютагжуулжа болохо гү? гэһэн асуудал табяад, һурагшадтаа хэлүүлжэ эхилбэ. Бульдозерист Николай Ягодин, коммунис ажалай ударник, коммунист, тракторист Павел Залуцкий, коммунис ажалай ударник, магтаалта һаалишан, комсомолка Людмила Тарасова, малшан Владимир Власов гэгшэд хойно хойноһоо бодожо, һурагшынгаа асуудалые али али тащ...

Географ Ф. А. Первушин.

корреспондент ехэл урмашаһан, һайшааһан янзатай, математик тээшэ сэхэ харашоод һуугаа һэн. Нээрээшье, нютагай интеллигенциин, совхозой хүдэлмэришэдэй хэлсэхын ёһоор, Валентина Николаевна онсо оролдолго гаргадаг байна.

Федор Андреевич Елена Ивановна хоёр баһал үнэн зүрхэнһөө шармайн, эрдэмэй эхин дээжэ шудалалгадань залуу нүхэдтэ туһална. Эдэ табан интеллигентнэрэй үнэхөөрөө коммунис ёһоной үүсхэл гаргаад, бодото дээрэнь бэелүүлхын тула оролдожо байһыень мэдэхэгүй хүн Кабанскын аймагта хомор хаш. Энэ һургуулиин ашаар арба шахуу хүдэлмэришэд мүнөө жэлдэ 5-дахи класс дүүргээд, саашадаа һуража үргэлжэлхөөр шиидэнхэй.

Совет үеын эдэ баатарнуудһаа жэшээ абажа, нютаг бүриин мэргэжэлтэд дунда һургуулитай боложо шадаагүй залуушуулда туһа хүргэхэнь лабтай.

Р. БИМБАЕВ.

Улаан косынкатан олошорог лэ

Энэ үдэрые Улан-Удын оёдолой фабрикынхид мартадаггүй. **Баяр ёһололой оршон байдалда долоон хүдэлмэришэдһөө бүридэһэн бригадада** коммунис ажалай хүндэтэ нэрэ олгогдоһон байгаа. Ажалдаа шалгарһан түрүүшүүлые фабрикын хүтэлбэрилэгшэд, өөһэдынь нүхэд амаршалаа бэлэй. Тэдэнэрынь энэ хүндэтэ нэрэеэ нэрлүүлхэ байһанаа мэдүүлээ һэн.

Тэрэ гэһээр арайхан жэл үнгэрөөд байна. Энэ үе соо тэдэнэй үгэ хэрэг хоёрынь алгасанагүй. Жэшээ болгон Валя Калмынинае абаад үзэе. Бүхы цех соо Валидал бэрхэ, шадамар оёдолшо—мотористкые олохонь бэрхэтэйшэг лэ байха. Залууханшье һаа, ехэхэн дүй дүршэлтэй болоһон энэ басаган уданшьегүй бракер-шалгагша боложо, һүүлдэнь бүри харюусалгатай участок — хубсаһа эсхэлгэлэ эльгээгдээ һэн.

Хубсаһа эсхэхэ гээшэмнай юрын ажал бэшэ болоно. Эсхэгшэ шадамар, бэрхэ байхаһаа гадна, мүн нарин нягта байха ёһотой. Үнэхөөрөөшье эсхэхэдээ оройдоо сантиметршье алдаа һаа, бүхы бүдынь хэрэггүй боложо хаягдаха болоно. Теэд Валя голодоһо огто гаргадаггүй, эрхим эсхэгшэ боложо шадаа.

Саашань Тамара Беликоваешье абаад үзэхэдэмнай, мүн лэ эрхим оёдолшон. Тамарагүйгөөр нэгэшье шухала, хамтын хэрэг болодоггүй байха. Тэрэ халаанай комсорг байхаһаа гадна, уран һайханай бүлгэмдэ хабаадалсадаг.

Коммунис ажалай нэрэтэй Вера Дмитриевна Сапуковагай хүтэлбэрилдэг бригада элдэб янзын хубсаһа оёдог цех соогоо түрүүлһээр үнинэй. Тус бригада халаан бүхэнэйнгөө даабари хододоо 110 процент дүүргэдэг. Эбтэй эетэй тус бригадынхид бултадаа үдэшын хүдэлмэришэн-залуушуулай һургуулида, техникумүүдтэ һуралсадаг. Коммунис ажалай эдэ ударнигуудта болон бригадын гэшүүдтэ улаан косынка үгтэнхэй.

Түсэбтэ долоон жэлэй дүрбэдэхи жэлэйнь табадахи һараһаа эхилжэ, тус фабрикынхид бүхыдөө коммунис ажалай фабрикын хүндэтэ нэрэ солодо хүртэлсэхын түлөө мүрысэжэ эхилбэ. Тиигэжэ улаан косынкатанай тоо бүри олон болохонь.

Н. Хазуев.

Лаосой сэрэгэй делегаци Москва ерэбэ

МОСКВА, майн 29. (ТАСС). Сэрэгэй Дээдэ Соведэй түрүүлэгшэ генерал Конго Ле гэгшын толгойлһон Лаосой сэрэгэй делегаци Чехословаки, Германиин Демократическа Республика болон Польшоор ябаһанай удаа мүнөөдэр Москва ерээ.

Тус делегациие СССР-эй Оборонын министерствын түлөөлэгшэд Шереметьевскэ аэродром дээрэ угтаба.

ШЭНЭ АМЖАЛТА, ШЭНЭ РЕКОРДНУУДЫЕ ТУЙЛАЯ

РСФСР-эй «Урожай» гэжэ һайн дуранай спортивна бүлгэмэй Центральна Совет энэ жэлдэ Бүхэроссин зунай III спартакиада үнгэргэхэ гэжэ шиидхэһэн байгаа.

Россин Федерациин хүдөөгэй спортсменүүдэй спартакиада энэ зунай спортивна сезоной томохон хэмжээ-ябуулгануудай нэгэн болохо юм. Спартакиадада 5 миллионһоо үсөөн бэшэ хүнүүдые, тэрэ тоодо Бурядай АССР-тэ 20 мянган хүнүүдые хабаадуулха зорилго бүлгэмэй организацинуудай үмэнэ табигдана.

1962 оной Бүхэроссин гурбадахи спартакиада энээнэй урда үнгэргэгдэһэн спартакиадануудһаа нэгэ хэдэн илгаатай юм. 1958 онойхитой жэшэбэл, хоёр дахин олон янзын спортоор мүрысөөнүүд болохо. Жэшээлхэдэ, волейболоор, велосипедээр урилдаан, городки, лапта наадалга, хүнгэн, хүндэ атлетикэ, шатар, столой теннис, бүхэ барилдаан гэхэ мэтэнүүд спартакиадын программада түрүүшынхеэ оруулагдаба.

Мүрысөөнэй түрүүшын үедэ тэрээндэ хабаадагшадта спортын али нэгэн разрядтай байха эрилтэ табигданагүй. Харин район дээгүүр илажа, республиканска спартакиадада хабаадахаяа ерэгшэд эрхэ бэшэ доодо захань спортын 3-дахи разрядтай байха ёһотой. Тиихэдэ зоной, финальна мүрысөөнүүдтэ республикынгаа нэрэ хүндые хамгаалха суглуулагдамал командын гэшүүд велосипедээр, шатараар 1-дэхи разрядтай, бусад янзын спортоор 2-дохи разрядтай байха зэргэтэй. Тиимэһээ эдэ мүрысөөнүүд һонирхолтойгоор, спортивна шанга тэмсэлэй оршон байдалда үнгэрхэ болоно.

Мүнөө спартакиада эхилэнхэй. Классическа, вольно барилдаагаар, шатараар зональна мүрысөөнүүд боложо, манай командынхид 2-дохи һууринуудые эзэлбэ. Гадна Түнхэнэй аймагай «Восточные Саяны» колхозой һү һаалиин фермын бригадир Нима Иванхинов, Баргажанай аймагай Дэрээнэй сельпогой хүдөөгэй магазиниие даагша Михаил Максимов гэгшэд классическа барилдаагаар зоной чемпионууд болонхой. РСФСР-эй «Урожай» бүлгэмэй Центральна Соведэй үнгэргэһэн түрүүшын мүрысөөндэ хабаадалсаһан манай боксёрнуудай команда 6-дахи һуури эзэлбэ. Кяхтын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой агроном Василий Иванов хүдөөгэй боксёрнуудай дундаһаа Россин Федерациин чемпион болоһон байха. Республикымнай 3 боксернууд РСФСР-эй суглуулагдамал командада оруулагдаба.

Столой теннис, хүндэ атлетикэ, вольно барилдаагаар болоһон зональна мүрысөөнүүдтэ республикымнай команда хабаадажа шадаагүй. Волейболоор, велосипедээр, городки, хүнгэн атлетикээр иимэ мүрысөөнүүд июлиин эхин багаар үнгэргэгдэхэ юм. Финальна мүрысөөн Краснодар городто июлиин 14—19-дэ үнгэргэгдэхөөр хараалагданхай.

Бүхэроссин гурбадахи зунай спартакиада һайнаар үнгэргэжэ, спортивна эрхим амжалтануудые туйлахын тула тэрээндэ эртээнһээ бэлдэхэ, хүдөө нютагуудаар физкультурна хүдэлмэри зүбөөр эмхидхэхэ, энээндэ олон зониие, илангаяа залуушуулые хабаадуулха шухала. Энэ талаар хүдөөгэй физкультурнигуудай олон коллектив, «Урожай» бүлгэмэй аймагуудтахи зарим соведүүд бага зэргэ дүй дүршэлтэй болоһон, горьтой хүдэлмэри хэһэн байна. Энээнэй ашаар 1958 онһоо хойшо (тиихэдэ Бүхэроссин 2-дохи спартакиада болоһон байгаа) Бурядай республикада тус бүлгэмэй гэшүүд 4 мянган хүнөөр олошорһон, тиихэдэ бүлгэмэй спортивна секцинүүдтэ хабаадагшадай тоо 6 мянган хүнөөр олон болоо.

Гансахан үнгэрһэн 1961 ондо манай эндэ спортын 2 мастер бэлдэгдэһэн, 9 хүн спортын 1-дэхи разрядтай, 8 хүн 2-дохи разрядтай, 1304 хүн 3-дахи разрядтай болоо һэн. Тэрэшэлэн 1085 багашуул эдиршүүлэй разряд абаһан, 4276 хүн ГТО-гэй нэгэдэхи, хоёрдохи шатын нормо дүүргэжэ, значогуудтай болоо.

Эхилжэ байһан Бүхэроссин гурбадахи зунай спартакиада хүдөөгэй физкультурна эмхинүүдэй хүдэлмэриин ниитын хаpалга болохонь. Энээниие эмхитэйгээр үнгэргэжэ, шэнэ амжалтануудые туйлаха гээшэ спортивна организацинуудай, хүдөөгэй физкультурнигуудай гол зорилго болоно.

Ч. Хараев, «Урожай» гэжэ һайн дуранай спортивна бүлгэмэй областной соведэй түрүүлэгшэ.

АЖАЛААРАА ЖАРГАЛ ОЛОБО

Һаяхан Түнхэнэй аймагай «Восточные Саяны» колхозой гэшүүд С. Самбялов, Д. Петухов, Н. Модокова, Д. Манзаева гэгшэд колхозой мал ажалда 25—30 жэлэй хугасаа соо үнэн сэхээр, һайнаар хүдэлһэнэйнгөө түлөө баяр ёһололой оршон байдалда хүндэлүүлбэ. Эдэнэрые колхозой правлени, партийна комитет үнэтэ бэлэгүүдээр шагнажа, олон жэлдэ жаргажа һууxыень хүсэбэ.

Н. Модокова Д. Манзаева хоёр 26 жэлэй туршада һаалиин гүүртэдэ хүдэлхэ зуураа, 775000 литр һү һааһан, 800 гаран тугал түлжүүлһэн, 127 залуу басагадые һаалишанай мэргэжэлдэ һургаһан байна.

Дала гаран наһатай С. Самбялов, Д. Петухов гэгшэд гушаад жэлэй туршада һаалиин гүүртын үнеэдые адуулжа, 5 миллион үлүүтэй литр һү һаалгаһан байна.

Артелиин мал ажалда үни удаан хүдэлжэ, үндэр наһатай болоһон үбгэд, хүгшэдэй амаржа һууха сагынь ерээ. Тиигэбэшье бүхы наһаараа ажаллажа һураһан хүнүүд эзэлүүдгүй гараа хүргэлсэхэл хүсэлтэй байдаг. Эдэнэршье мүнөө ажахын тоосоондо ороһон һү-мяханай гүүртэдэ ажаллана.

— Саашадаашье хүдэлхэ зоригтойбди,— гэжэ тэдэнэр мэдүүлбэ.

Б-С. Бадмаев.

Шэнэ түхеэрэлгэнүүд тодхогдоно

Улан-Удын паровозо-вагонно завод майн эхеэр түрүүшын электровоз заһабарилжа эхилээд, тэрэнээ болзор соонь дүүргэхын түлөө оролдожо байна. Залуу инженер Владимир Даниленкын хүтэлбэри доро мэргэжэлтэй слесарь, электригүүд эндэ ажаллана.

Заводой хүдэлмэришэд Эпов, Михайлов, Жовский, Цынгуев, Аксенов болон бусад электровоз заһабарилагшын мэргэжэл шудалхын тула Челябинск ошоод ерэһэн байгаа. Тэдэнэр түрүүшын үдэрһөө графигаа түрүүлэн хүдэлнэ.

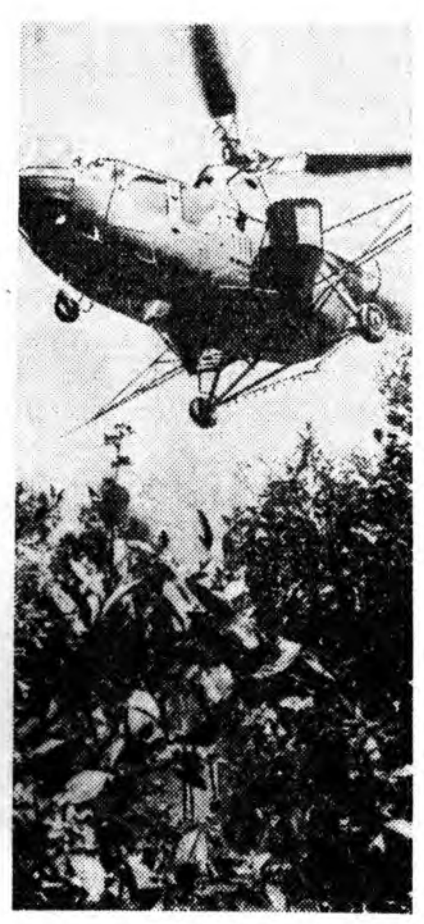
Энэ жэлдэ тус завод 50 электровоз заһабарилха даабаритай. Ерэхэ жэлһээ дандаа электровозууд заһабарилагдадаг болохонь. Тиихын тула үйлэдбэреэ шэнэдхэн хубилгаха, шэнэ цехүүдые эмхидхэхэ хэрэгтэй болоод, оньһон арга үргэнөөр хэрэглэгдэжэ эхилээ, олон машина, станогууд тодхогдоо. Жэшээнь, шэрэм шудхалгын цехтэ далан метр утатай колодконуудые шудхадаг конвейер, кузнечнэ цехтэ олон тонный оньһожоруулагдамал хоёр электробалта тодхогдоо.

Б. Будаев.

Сагаан үлэрил

Гидрометбюрогой мэдээсэһэнэй ёһоор мүнөөдэр республика доторнай бүрхэг байха. Зарим газарта аадар бороон орожо болохо. Баруун хойноһоо шангаханаар һалхилха. Улан-Удэдэ үглөөгүүр 7—9, үдэрынь 17—19 градус хүрэтэр дулаарха.

Июниин 1—2-то республикада үүлэтэйшэг байжа, һүүл тээшээ сэлмэхэ. Зарим газарта бороон орохо. Республикын хойто аймагуудаар шииг унаха. Баруун хойноһоо һэбшээ һалхин болохо. Һүниндөө хойто аймагуудаар 1 градус хүйтэнһөө 4 градус дулаан байха, урда аймагуудаар һүнинь 4—9 градус. үдэрынь 14—19 градус дулаан байха.

ГРУЗИИН ССР. **Республикын хүдөө ажахын научна эмхи зургаануудтай хамта агаарай гражданска флодой научно-шэнжэлхы институт цитрусова ургамалнуудай хоротонтой тэмсэхэ туршалгын хүдэлмэри хэжэ байна. Институдай хүдөө ажахын авиациин таһагые даагша, ахалагша инженер В. С. Рекунов энэ хүдэлмэри хүтэлбэрилэн ябуулна.**

Ургамалнуудай сэсэглэжэ байха үедэ вертолёдһоо хорхой шумуул үгы хэхэ порошок сасана.

Иигэжэ мүнгэ зөөри горьтойгоор гамнагдана, ургасашье дээшэлнэ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Махвилауска совхозой цитрусова ургамалнуудай плантацида тусхай порошок сасажа ябана.

ТАСС-эй фотохронико.

Һургуули тухай хуулиие бэелүүлхын түлөө

(Түгэсхэл. Эхиниинь 3-дахи нюурта)

Дээрэ дурсагдаһан баримтануудһаа үндэһэлэн, иимэ тобшолол хэжэ болохо: долоон жэлэй түсэбэй бэелүүлэгдэхэ хугасаа соо дунда һургуулинууд олошорхо; үдэшын, хаалаанай һургуулинуудай тоо хоёр дахин нэмэхэ, тиигээд дунда һургуулинуудые олоор нээлгэдэ бүрин харюусаха. Хэрбээ 1959 ондо долоон жэлэй һургуулиие 3700 хүн, дунда һургуулиие 3000 хүн дүүргээ һаа, 1965 ондо найман жэлэй һургуулиие 16001 хүн, арба нэгэн жэлэйхиие 5900 хүн дүүргэхэ ёһотой.

Һуралсалые шэнэдхэн хубилгахатай хамта һургуулинуудта шухала хэрэгтэй зүйлнүүд бии болгогдохо, бүри олон хүнэй һураха арга олгохо байна.

1961—1962 онуудай һуралсалай жэлэй эхиндэ Кабанскын аймагай багшанар бүгэдэ ниитын һуралсалай декада үнгэргэхэ үүсхэл гаргаа һэн. Энэнь партиин обкомоор һайшаагдаад, багшанар, түрэлхид болон бүхы олониитэдэ дэмжэгдэһэн юм. Партийна, соведэй, комсомолой эмхинүүд, арадай соёл гэгээрэлэй зургаануудай ойлгууламжын ба эмхидхэлэй хүдэлмэри һайнаар ябуулһанай ашаар олонхи аймагуудта һуралсал эмхитэйгээр эхилээ. Кабанскын, Бичурын, Ахын, Яруунын, Хойто Байгалай болон бусад аймагуудта хүндэгүй шалтагаанаар һуралсалда хабаадаагүй нэгэшье һурагша үлөөгүй. Эдэ аймагуудай багшанарай жэшээе республикын һурагшад халуунаар угтаад, эдэнэй түрүү дүй дүршэлые өөһэдынгөө хүдэлмэридэ хэрэглэжэ байнхай.

Һургуулиин наһанай үхибүүдые дунда һургуулитай болголгын талаар зарим тэды амжалтануудай туйлагдабашье, республикын һургуулинуудай хүдэлмэридэ дутуу дунданууд үшөөл бии байһаар. Олохон үхибүүд һуралсалда хабаадуулагдангүй үлэшоо. Һуража байтараа болишоһон һурагшадай тоо олон. Жэшээлхэдэ, 1960—1961 онуудай һуралсалай жэлэй эхиндэ 7—15 наһатай 859 үхибүүд һургуулида ерээгүй. Зарим һурагшад интернадаар мууса хангагдана, зарим һургуулинуудта хүмүүжүүлгын хүдэлмэри бирагүйгөөр ябуулагдана.

КПСС-эй Центральна Комитет үхибүүдые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ, һургаха хэрэгтэ һургуули бүлэ хоёрой хамтадаа халуунаар хабаадаха тухайда өөрынгөө тогтоолнууд соо тусхайлан тэмдэглэһэн байна. Түрэлхидые һуралсалай хэрэгтэ элсүүлхэ гээшэ бүгэдэ ниитын һуралсал тухай хуули амжалтатайгаар бэелүүлхэ арга боломжонуудай нэгэн болоно. Партиингаа заабаринуудые хүтэлбэри болгожо, КПСС-эй Буряадай обком, нютагуудтахи партийна эмхинүүд, арадай гэгээрэлэй зургаанууд түрэлхидэй дунда ехэхэн хүдэлмэри ябуулна. Түрэлхидэй университедүүд, лекторинуудые үргэнөөр хэрэглэнэ, коммунис хүмүүжүүлгын удхатай лекцинүүдые предприяти, колхоз болон совхозуудта уншуулна. 1960 онһоо хойшо партиин Ахын райкомой үүсхэлээр түрэлхидэй университедүүд ходо хэшээл хэжэ байдаг болонхой. КПСС-эй Сэлэнгын райкомой хүтэлбэри доро аймаг доторхи бүхы дунда һургуулинуудаар түрэлхидтэ зорюулжа бии болгогдоһон лекторинууд хүдэлмэреэ мүн лэ һайнаар ябуулна.

Улаан-Удын Советскэ районой № 3 һургуулиин түрэлхидэй комитедэй ажал хүдэлмэриин дүй дүршэл олоной анхарал татана. Һургуулиин партийна организаци түрэлхидэй комитедые ударидажа, һургуули бүлэ хоёрые холбоотой байлгын түшэг болножо шадаа.

Түрэлхидэй комитедэй эдэбхи үүсхэл гаргаһанай ашаар һургуулиин наһанай бүхы үхибүүд һуралсалда хабаадуулагдаа. Түрэлхидэй ямар мэргэжэлтэй байһые хараада абалсан, һурагшадай кружогуудые ударидуулжа, хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ тэдэниие эршэмтэйгээр хабаадуулна. Түрэлхид лекцинүүдые уншана, мэргэжэл шэлэхэ тухай хөөрэлдөөнүүдые һурагшадай дунда үнгэргэнэ, үйлэдбэриин түрүүшүүл, граждан болон Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда тэмсэһэн хүнүүд, наһажаал коммунистнууд болон түрүү комсомолшуудтай һонирхолтой уулзалгануудые эмхидхэнэ.

РСФСР-эй багшанарай бүлгэмэй Буряадтахи отделениин, мүн городтохи түрэлхидэй соведэй хэһэн хүдэлмэри мүн лэ һайшаалтай. Богонихон сагай хугасаа соо түрэлхидэй совет хоёр удаа түрэлхидэй конференци үнгэргөө. Тэндэ «КПСС-эй XXII съезд ба үхибүүдые хүмүүжүүлхэ талаар түрэлхидэй дүүргэхэ зорилгонууд», «Үхибүүдэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эмхидхэдэг эхэнэрнүүдэй соведүүдэй дүй дүршэлһөө» гэһэн асуудалнуудые зүбшэн хэлсээ. Энэ 3-дахи номерой һургуулиин түрэлхидэй соведэй дүршэлые согсолоо, түрэлхидэй комитедүүд болон эхэнэрнүүдэй соведүүдэй түрүүлэгшэнэртэй семинар үнгэргөө.

Республикымнай олонхи багшанар һургуули тушаа парти, правительствын шиидхэбэринүүдые бэелүүлжэ, һурагшадые һайнаар һургахын тула бүхы хабаараа шармайн оролдоно. Тэдэнэй тоодо биологиин багша Л. Л. Дамдинова ороно. Нүхэр Дамдинова хүдөөгэй үйлэдбэриин һуралсал бэрхээр эмхидхэжэ, үхибүүдые ажал хүдэлмэридэ дадхаана. Байкало-Кударын аймагай Корсаковска һургуулиин биологиин багша Хребтовский жэшээтэ ажалаараа мэдээжэ болонхой. Һүүлэй жэлнүүдтэ һайн шанартай туршалгын участок эмхидхээд, үйлэдбэриин хэшээлнүүдые амжалтатайгаар үнгэргэнэ. Кяхтын дунда һургуулиин литературын багша В. И. Снедкова, Ториин дунда һургуулиин физикын багша В. Ч. Шулунова гэгшэд һуралсалые ажабайдалтай холбохо оролдолго гарган, мүн лэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллажа байнад.

С. Бадмацыренов.

Дэлхэйн саанаһаа

Франциин хүдэлмэришэд забастовко хэнэ

ПАРИЖ, майн 29. (ТАСС). Мүнөөдэр Францида гэрэл болон газ үгтөөгүй. Электропоезднууд, троллейбусууд, трамвайнууд зогсоо, ороной олон предприятинууд хүдэлмэрилөөгүй. Элшэ хүсэнэй промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй арбан хоёр часай забастовко нютагай сагаар үглөөнэй 6 часта эхилһэн байна. Ажалай бүгэдэ ниитын конфедерациин, Франциин христианска шажантай ажалшадай конфедерациин, «Форс Увриерэй» профсоюзна организацинуудай уряагаар забастовко соносхогдоһон байна.

Һүүлшын долоо һарын турша соо газ гаргагшад, электригүүд гурбадахяа забастовко хэжэ байна. Тэдэнэр салин хүлһэ 11 процентээр дээшэлүүлхэ тухай правительствын үмэнэ эрилтэ хэнэ. Орон дотор юумэнэй ехэ үнэтэй болоһон дээрэһээ ажалша зоной юумэ худалдан абаха шадабари 1957 онойхитой сасуулбал, 6,5—10 процентээр доошолоо. Ушар иимэһээ элшэ хүсэнэй промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд, франциин бусад ажалшад забастовко улам олоор хэхэ баатай болоно.

Ю. А. Гагарин түрэл ороноо бусахаяа мордобо

ТОКИО, майн 29. (ТАСС). Дэлхэй дээрэхи түрүүшын лётчик-космонавт, Советскэ Союзай Герой майор Ю. А. Гагарин түрэл ороноо бусахаяа мүнөөдэр тусхай самолёдто һуужа Токиоһоо мордоо.

Испаниин баатарлиг арад гансаарданги бэшэ!

Фашистска шанга засагые унагаахын, демократическа эрхэ сүлөө дайшалан абахын түлөө баатарлиг тэмсэл хэжэ байһан Испаниин ажалшадтай пролетарска һанал нэгэдэлгэ бүхы дэлхэй дээрэ улам үргэдэнэ.

Пхеньянай бүд нэхэлгын машина бүтээлгын заводто, КНДР-эй уласхоорондын харилсаануудай институдта, Вонсанда митингнүүд болоо. Фашистска засаг түрэдэ эсэргүүгээр Испаниин арадай хэжэ байһан тэмсэл хадаа демократическа эрхэ сүлөөгэй түлөө нангин тэмсэл орониие гадаадын империалистнуудай дарлалгада эсэргүүсэн, национальна бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэл болоно гэжэ митингнүүд дээрэ тэмдэглэгдээ.

Испаниин арадтай һанал нэгэдэлгын Польшын комитедэй түрүүшын заседани Варшавада болоо. Энэ комитет хадаа һанал нэгэдэлгын кампаниие Польшын газар дээрэ эмхидхэхэ, тэрэшэлэн сүлөөгэй, демократическа эрхын түлөө тэмсэжэ байһан Испаниин арадта материальна болон һанал сэдьхэлэй дэмжэлгэ үзүүлхэ гэһэн зорилготой юм. Комитет хадаа Испаниин газар дээрэ, тэрэнэй газаа тээгүүр фашизмда эсэргүү тэмсэл хэдэг бүхы хүнүүдтэ туһаламжа үзүүлхэ, фашистска дарлалтаһаа хохидогшодто туһаламжа үзүүлхэ тусхай фонд байгуулха юм.

Коста-Рикэдэ, Шотландида, Италида, Баруун Германида, Норвегидэ фашистска засаг түрэдэ эсэргүү хүдэлөөн мүн лэ болоно.

Майн 29. (ТАСС).

Англиин самолёдууд Таиланд эльгээгдэхэнь

ЛОНДОН, майн 29. (ТАСС). Рейтер агентствын корреспондент Бангкогһоо иигэжэ дамжуулна: Англиин агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй хоридохи эскадрили энэ неделиин эсэс багаар Чиенгмай (Хойто Таиланд) ниидэжэ орохонь, июниин 2-то тэндэ хүсэдөөр ошоод байха юм.

Мүнөө үедэ «Хантер» гэжэ зургаан реактивна самолёт Бангкок шадарай Дормуанг гэжэ аэродром дээрэ Сингапурһаа ниидэжэ ерээ. Тэдэнтэй 70 хүн ерэлсэһэн байна.

Майн 31-һээ эхилэн Сингапурһаа хүнүүд болон түхеэрэлгэнүүд ерэжэ, Чиенгмайда Англиин база байгуулха юм.

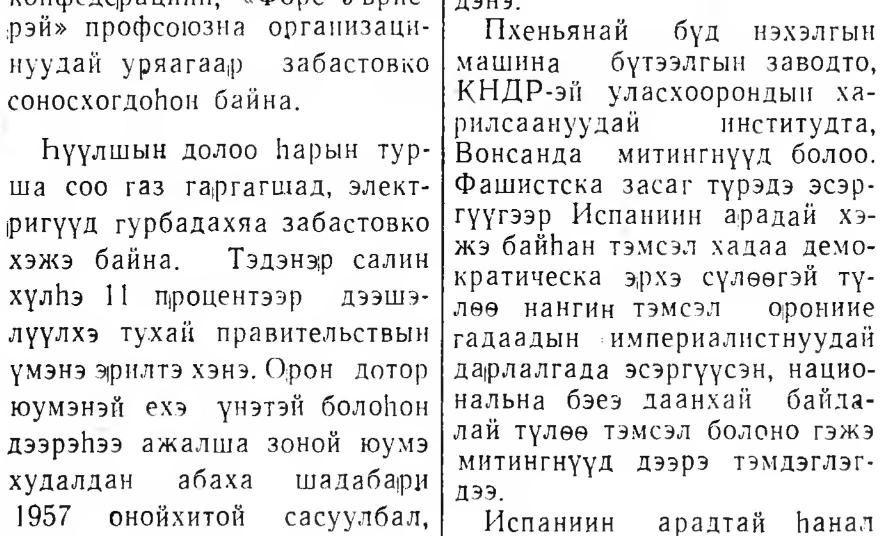
Фашистска бандидуудай амыень татаха

ПАРИЖ, майн 29. (ТАСС). Оасайхидай хорото муухай ааша гаргажал байһан тухай мэдээсэлнүүд Алжирһаа үдэр бүхэндэ абтана. Гансахан үсэгэлдэр Алжирай городуудта үшөө 22 хүн алуулаа, 25 хүн шархатаа. Алжир городто, дүтэ шадарайнь һууринуудта «хэтэрмэ» этэгээдүүд 18 дахин хорото муухай ааша гаргаа.

Алжирта буудалдаанай зогсоогдоһоор хоёр үлүүтэй һара боложо байна. Гэбэшье тэндэ юрын гурим тогтоохо, оасайхидай гэмтэ аашануудһаа хохидожо байһан араб хүн зоной аюулгүй байдал хангаха зорилгоор Франциин засагаархид мүртэй хэмжээ мүнөөдэр хүрэтэр абаагүй.

Алжирта оасайхидай аашалалдажа байһанһаа уламжалан, Франциин арад ехээр һанаагаа зобоно, зэбүүрхэнэ, фашистска бандидуудай ама татахын тулада эгээн шанга хэмжээнүүдые абаха тухай правительствода эрилтэ хэнэ. Франциин коммунистическэ партиин федерациин байшангые тэһэлхэ һэдэлгэ фашистнуудай гаргаһанда буруушаалгын тэмдэг болгон фашизмда эсэргүү демонстраци Дижон городто болоо.

Оасайхидай гэмтэ хэрэгүүдтэ, тэдэнэй толгойлогшо Салан тушаа тон хүнгэн шиидхэбэриин абтаһанда буруушаалга мэдүүлхын тулада хэдэн зуун демокрадууд Франциин коммунистическэ партиин, нэгэдэмэл социалистическэ партиин нютагай организацинуудай, ажалай бүгэдэ ниитын конфедерациин, гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй национальна федерациин уряагаар үсэгэлдэр Лориан городой үйлсэнүүдтэ гараа.

Франци, Париж. Түмэр замай хүдэлмэришэдэй забастовкын үедэ Лионско вокзал дээрэ. ТАСС-эй фотохронико.

Польшоһоо ерэһэн һонин

НАУКАНУУДАЙ АКАДЕМИИН 10 ЖЭЛЭЙ ОЙ

Варшава городой тэг дун... Парадын талмай гэжэ нэрлэгд... дэг үргэн ехэ талмай дээрэ м... тан томо байшан байдаг. Энэ ... даа Наука, культурын ордон ... шэ. Эндэ Польшын Наукану... академи байрладаг. Майн 18-19-дэ Варшавада Польшын На... кануудай академиин 10 жэ... ойдо зорюулагдаһан бал... заседани боложо үнгэрөө.

Үнгэрһэн 10 жэлэй тур... Польшын Науканууд акад... ехэ амжалтануудые туйлаа ... Ажахын алишье һалбари ... харабал, тэрэнэй хүгжэлт... Польшын эрдэмтэд өөһэдын... хубитые оруулһан лэ байха. ... рэ, зэдэй шэнэ шэнэ баялиг ... олдоһон, тэдэниие малтажа ... ха шэнэ технологи зохёогдо... үргаса ехэтэй шэнэ сортын са... рай свёкло, ороoһото культу... нууд гаргагдаһан байна. ... физикэ, хими, математика, ... на физикэ хүгжөөхэ тушаа г... той амжалта туйлагдаа.

Мүнөө үедэ Польшын Нау... нуудай академида 104 бо... гэшүүд, 81 член-корреспон... нүүд, гадаадын гүрэнүүдэй Н... кануудай академинүүдэй 55 ... дэтэ гэшүүд тоологдоно.

СОВЕТСКЭ СОЮЗ ТУХАЙ МЭДЭЭСЭХЭ БЮРО

Познань город жэлдээ 3 да... —хабарай, уласхоорондын на... рай яармагай нээгдэхэдэ ... саанаһаа айлшадые угтажа ... даг юм. Эндэ ерэгшэд энэ ... нэй городтой, тэрэнэй үзэсхэ... тэ гол газарнуудтай танилс... даа, хуушан дэлгүүрһээ эхи... Эндэхи 15-дахи зуун жэлд... ригдаһан барилганууд тэд... анхаралые татана. Һүүлэй ... эндэ «Мозаика» гэжэ клуб ... ригдажа, тэндэ Советскэ С... тухай консультаци, элдэб һо... мэдээсэл үгэхэ бюро нээгдэ...

Байшан соо ороходо гое ... бэр. Стол, тусхай стеллаж ... гүүр советскэ экономикын, ... гэгээрэлэй эрдэмэй искусст... туйлалтануудые харуулһан ... мууд, фото-альбомууд болон ... сад зүйлнүүд зохидоор табигд... хай байдаг.

ТЮЛЬПАНУУДАЙ ВЫСТАВКА

Польшын Арадай Респуб... кын Хүдөө ажахын министер... во юрэ бусын выставка Вар... вада нээбэ. Эндэ 100 гаран ... зын тюльпан сэсэгүүд харуул... дана. Эдэ сэсэгүүдые госселх... зууд, тариан ажалай үйлэд... риин кооперативууд, хүдөө ... хын институдууд, мүн сэсэ... дуратайшуул ургуулжа, выст... кэдэ эльгээһэн байна.

КИЕВ ТУХАЙ ЗОХЁОЛНУУДАЙ КОНКУРС

Польшын уран зохёолш... Союзай, Киевэй политехническ... институт дүүргэһэн полягууд... секциин, польско-советскэ н... барисаанай бүлгэмэй дэргэд... кружогой эмхидхэһэн Киев... зорюулагдаһан уран зохёол... конкурс дүүрэбэ. Конкурсдо ... зохёолнууд ороһон байгаа.

Нэгэдэхи шанда Владим... Баржошевигын бэшэһэн «Т... урдын Киев» гэжэ зохёол ху... тэбэ. Болеслав Белявскиин «... лэгдээгүй дневнигһээ отры... гууд», София Иваницка... «ХХ зуун жэлэй эхеэр Киев... байһан полягууд тухай ду... хаалнууд», мүн Дмитрий Ш... жинскиин, Ежи Яфзэгэй зох... нуудта олгогдобо. Гурбад... шанда Барбара Стемпиевска... шүлэгүүд хүртэбэ.

ГАЗАР ДОРОХИ МУЗЕЙ

Силезиин Тархновские Г... гэжэ город олон рудник, ша... нуудаараа Польшодо мэд... болонхой. Үшөө 16-дахи зу... жэлһээ эхилжэ эндэ мүнгэ... цинкын руда малтажа эхи... байгаа. Тэрэ сагһаа хойшо ... гэрһэн үедэ город доро ха... дээрээ 150 километр утатай ... лерей, каналнууд бии бол... юм. Тэрээгээрнь онгосоорш... маржа болоно.

Мүнөө город доро музей ... дэжэ, эндэхи шахтануудай ... хеэрэлгэтэй ерээдүйн горнягу... танилсана. Иишэ ерэһан хар... гүрэнүүдэй, мүн Польшын ... ристнууд газар доогуур ябаж... онгосоор һонирхолтой аялжа... хэнэ.

Редакторай орлогшо М. Н. НИМА...

СОНОСХОЛ

Июниин 3-да. Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион соо.

АРАДАЙ ЗУГАА НААДАН БОЛОХО.

ПРОГРАММАНЬ:

Дмитрий Покрассай хүтэлбэреэр Москвагай эстрадна оркестр наадаха.

**

Республикын эрхим гимнастнууд шадабаряа харуулха.

**

Городой Пионернүүдэй байшангай уран һайханай бүлгэм наада табиха.

Республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө футбольно матч болохо. «Локомотив» (ПВЗ) «Урожай» хоёр тулалдаха.

**

Зугаа наадан үдэрэй 1 часта эхилхэ. Эдэ бүгэдые хараха билет 1 түхэриг сэнтэй.

Стадионой, «Рассвет» клубай, мяханай комбинадай клубай, шэлэй заводой клубай, универмагай кассануудта майн 31-һээ билетүүд худалдагдажа эхилхэ.

Дирекци.

Манай адрес, телефон...

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 28. **ТЕЛЕФОНЫ РЕДАКЦИИ:** редактора — 46-32, зам. редактора — 32-74, ответ. секретаря—27-37, отделов партийной жизни и пропаганды—24-74, сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, информации —35-14, культуры и литературы и искусства—34-05, писем и рабселькоров—40-49, отдел переводов и корректорская — 35-95, . бухгалтерия — 37- 32. Для междугородных переговоров—16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства культуры Бурятской АССР.

Н00886. Зак. № 2686.